

## بررسی چالش‌ها و مشکلات رشته‌های مدال آور دو و میدانی، قایقرانی و شنای ایران

منصور فیروزی<sup>۱</sup>، دکتر محمدحسین رضوی<sup>۲</sup>، دکتر فرزاد فرزانی<sup>۳</sup>

### چکیده

**مقدمه و هدف:** هدف از تحقیق حاضر بررسی چالش‌ها و مشکلات مدال‌آورترین رشته‌های المپیک در ایران می‌باشد. با توجه به این امر که امروزه در رقابت‌های بزرگ بین‌المللی، کسب مدال به افزایش غرور ملی، وجهه یا پرستیژ بین‌المللی، تقویت انسجام ملی، اشاعه فرهنگ سخت‌کوشی و مزایای دیپلماتیک منجر می‌گردد، توجه بیشتر به رشته‌های مدال‌آور یا پُرمدال سهمی بزرگ در برنامه‌ریزی بسیاری از کشورهای صاحب نام در ورزش دارد. در این میان رشته‌های دو و میدانی، قایقرانی و شنا با ۳۷۲ مدال، بیش از یک سوم یعنی ۳۸/۸۳ درصد مدال‌های المپیک را به خود اختصاص داده و سهم بزرگی در تعیین جایگاه هر کشور در جدول رده‌بندی مدال‌ها و به تبع بهره‌مندی از مزایای آن دارند. از سوی دیگر کشور ایران تاکنون حتی یک مدال از رشته‌های مذکور در بازی‌های المپیک کسب نکرده است، که این امر خود نشانه وجود مشکل و چالش در این رشته‌ها می‌باشد. از این رو، محققان بر آن شدند تا دلایل این امر را مورد شناسایی و بررسی قرار دهند.

**روش‌شناسی:** این پژوهش با استفاده از روش میدانی انجام شده و محققان با پرسش‌نامه محقق‌ساخته (آلفای کرونباخ ۰/۸۷) به گردآوری داده‌ها پرداختند. نمونه آماری شامل ۶۰ نفر از ورزشکاران ملی‌پوش دانشگاهی و ۴۹ نفر از مربیان با سابقه این رشته‌ها بوده است.

**یافته‌ها:** تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی (با سطح معناداری ۰/۰۵) انجام شد. از آزمون t یک نمونه‌ای برای تعیین گزینه‌ها به عنوان عوامل چالش‌برانگیز، با آزمون فریدمن نشان داده شد در گروه مربیان، عدم وجود برنامه‌ریزی بلندمدت و در گروه ورزشکاران عدم حمایت رسانه‌ها، چالش‌برانگیزترین عوامل بر سر راه رشته‌های مدال‌آور می‌باشند.

**بحث و نتیجه‌گیری:** با توجه به نقش هر یک از دو عامل فوق یعنی برنامه‌ریزی بلندمدت و حمایت رسانه‌ها در گسترش رشته‌های مدال‌آور، نیاز به رویکردی اساسی در ایجاد برنامه‌ریزی بلندمدت و نیز تغییر جهت رسانه‌های گروهی در جهت حمایت از این رشته‌ها توصیه می‌شود، چرا که بیشتر چالش‌های مطرح شده دیگر معلول دو چالش مذکور است.

**واژگان کلیدی:** چالش‌ها، مشکلات، رشته‌های مدال‌آور، دو و میدانی، قایقرانی، شنا.

۱. کارشناس ارشد تربیت بدنی دانشگاه مازندران

۲. دانشیار دانشگاه مازندران

۳. استادیار دانشگاه مازندران

## مقدمه

فعالیت بدنی، تحرک و رقابت همواره جزء لاینفک فعالیت انسان بوده است (۱، ۶، ۱۶، ۲۰، ۳۷، ۳۸، ۴۸). از گذشته‌های دور که انسان برای تهیه غذا، شکار، و پنهان ماندن از حمله‌ی حیوانات ناچار به فعالیت بوده است، تا امروزه که ورزش یکی از چند صنعت بزرگ جهان محسوب می‌شود، فعالیت بدنی همواره بخشی از امور روزانه هر فرد را به خود اختصاص داده است (۴۸). اما ورزش به طور سازمان یافته نیز از گذشته با انسان همراه بوده و برای رقابت و هم‌آوردجویی مورد استفاده قرار می‌گرفته است (۶، ۲۰، ۳۷، ۴۸). امروزه در تقسیم بندی‌های کلی و پذیرفته شده، فعالیت بدنی را به چند بخش کلی تقسیم‌بندی می‌کنند که شامل: ورزش همگانی یا تفریحی<sup>۱</sup>، ورزش آموزشی یا پرورشی<sup>۲</sup>، ورزش قهرمانی<sup>۳</sup> و ورزش حرفه‌ای<sup>۴</sup> می‌باشد (۲۸). از چهار مقوله فوق تنها دو مورد آخر است که با پاداش‌هایی به اشکال مختلف نقدی و غیر نقدی همراه است. این که دقیقاً از چه زمانی به ورزشکاران قهرمان مدال داده می‌شد اطلاع دقیقی در دست نیست؛ ولی می‌دانیم که در المپیک باستان (از ۷۷۶ قبل از میلاد) به ورزشکاران قهرمان پاداش‌هایی به شکل شاخه‌های زیتون، نخل و مو اهدا و بدین وسیله از آن‌ها قدردانی می‌شد (۶، ۲۰ و ۳۷)؛ اما امروزه یک مدال تنها تشکر از ورزشکاران برنده نیست؛ بلکه چنان مزایایی در خود نهفته دارد که بیشتر کشورها سرمایه‌گذاری در این زمینه را نه تنها هزینه نمی‌دانند؛ بلکه آن را سودی غیر قابل انکار می‌بینند (۶۸).

کسب مدال در مسابقات و رویدادهای ورزشی معتبر مزایای فراوانی را در پی دارد، از جمله می‌تواند به ورزشکار پیروز انگیزهای وافر داده و او را برای تکرار این عنوان قهرمانی و کسب مجدد مدال برانگیزد. از سوی دیگر سایر هموطنان او را بر می‌انگیزاند که آنان نیز در صورت تلاش و پیروی از این ورزشکار می‌توانند به کسب مدال مفتخر گردیده و در نتیجه فرهنگ سخت‌کوشی را در جامعه ترویج می‌کنند. کسب یک مدال به دلیل زبان مشترک آن برای افراد جامعه، همچنین می‌تواند روح انسجام ملی را تقویت کرده و همبستگی و اتحاد را در جامعه افزایش دهد، و موجی از شادی و سرور را در بین شهروندان ایجاد کرده و سستی و کساد را از آنان بزدايد (۶۸).

گرین<sup>۵</sup> و هولیهان<sup>۶</sup> (۲۰۰۵) کسب بیشتر مدال در رقابت‌های بین‌المللی را منجر به افزایش حس حاکمیت حاکمیت ملی، ایجاد غرور ملی، ظرفیت سوددهی اقتصادی و همچنین مزایایی دیپلماتیک می‌دانند (۵۹) و بدین ترتیب دولت‌ها به سرعت دریافته‌اند که برای به حداکثر رساندن فواید یاد شده یا حتی برخی از آنها، باید بتوانند مجموعه‌ای از ورزشکاران نخبه را با توانایی بالا در کسب مدال به کار گرفته و نیز رشته‌هایی با توانایی بیشتر در کسب مدال را ترویج و توسعه دهند. استام<sup>۷</sup> و لمپرکت<sup>۸</sup> (۲۰۰۱) نیز بیان می‌دارند که تعداد

1. Mass Sport
2. Educational Sport
3. Elite Sport
4. Professional Sport
5. Green
6. Holihan
7. Stamm
8. Lamprecht

بیشتر مدال در بازی‌های المپیک و سایر رویدادهای معتبر، جایگاه یک کشور را نه تنها در جدول رنکینگ رقابت‌ها؛ بلکه در عرصه‌های ساختاری، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و سلامتی نیز بهبود می‌بخشد، و منجر به محبوبیت و افزایش وجهه کشور مذکور و نیز شناساندن آن به جهان می‌شود (۶۹)؛ اما کسب بیشتر مدال در رویدادی بزرگ ورزشی چگونه حاصل می‌شود؟ آیا با سرمایه‌گذاری در هر رشته می‌توان مدال‌های فراوانی جمع‌آوری کرد؟

جدول ۱ رشته‌های مختلف ورزشی و تعداد مدال آن‌ها را در معتبرترین رویداد اخیر (بازی‌های المپیک پکن) نشان می‌دهد. به سادگی می‌توان دید که تعداد مدال‌ها در رشته‌هایی همچون دو و میدانی، قایقرانی و شنا به هیچ وجه قابل مقایسه با سایر رشته‌ها نیست. همان گونه که در جدول می‌بینیم رشته‌هایی مانند دو و میدانی، قایقرانی و شنا دارای بیشترین تعداد مدال بوده که این امر به دلیل برخورداری از تکثر زیر رشته‌ها یا ماده‌های مختلف آنان است، که مدال‌های بسیاری را در خود جای داده و لذا مدال‌آورترین رشته‌های المپیک محسوب می‌شوند (۳۰).

جدول ۱ هر یک از رشته‌ها و تعداد مدال آن‌ها در المپیک پکن در بخش زنان و مردان

رشته	تعداد مدال مردان	تعداد مدال زنان	مدال ترکیبی	مجموع مدال مردان و زنان
دو و میدانی	۷۲	۶۹	-	۱۴۱
قایقرانی (کایاک و کانو آب‌های آرام و اسلالم، روئینگ، بادبانی)	۸۱	۲۷	-	۱۲۳
شنا و شنای موزون	۵۱	۵۱	-	۱۰۸
کشتی*	۵۶	۱۶	-	۷۲
ژیمناستیک (آرتیستیک، ریتمیک، ترامپولین)	۳۰	۳۰	-	۶۰
جودو*	۲۸	۲۸	-	۵۶
دوچرخه سواری (BMX، پیست، جاده، کوهستان)	۳۶	۱۸	-	۵۴
تیراندازی	۲۷	۱۸	-	۴۵
وزنه برداری	۲۴	۲۱	-	۴۵
بوکس*	۴۴	-	-	۴۴
تکواندو*	۱۶	۱۶	-	۳۲
شمشیر بازی	۱۵	۱۵	-	۳۰
شیرجه	۱۲	۱۲	-	۲۴
بدمینتون	۶	۶	۳	۱۵
تیراندازی با کمان	۶	۶	-	۱۲
تنیس	۶	۶	-	۱۲
تنیس روی میز	۶	۶	-	۱۲
بسکتبال	۳	۳	-	۶

رشته	تعداد مدال مردان	تعداد مدال زنان	مدال ترکیبی	مجموع مدال مردان و زنان
والیبال ساحلی	۳	۳	-	۶
اسب دوانی	۳	۳	-	۶
حرکات نمایشی با اسب (درساز)	۳	۳	-	۶
پرش با اسب	۳	۳	-	۶
هاکی روی چمن	۳	۳	-	۶
هندبال	۳	۳	-	۶
پنجگانه مدرن	۳	۳	-	۶
فوتبال	۳	۳	-	۶
والیبال	۳	۳	-	۶
سه گانه	۳	۳	-	۶
واترپلو	۳	۳	-	۶
بیسبال	۳	-	-	۳
سافت بال	-	۳	-	۳

\*در رشته‌های کشتی، جودو، بوکس و تکواندو به دلیل استفاده از جدول رپه شارژر، در هر وزن دو نفر مدال برنز دریافت می‌کنند.

به سادگی می‌توان دید که تنها در سه رشته دو و میدانی، قایقرانی و شنا، ۳۷۲ مدال توزیع می‌شود. به عبارتی دیگر از ۹۵۸ مدال که در بازی‌های المپیک اخیر (پکن) توزیع شد، این سه رشته بیش از یک سوم مدال‌های توزیع شده، یعنی ۳۸/۸۳ درصد از مدال‌ها را به خود اختصاص داده‌اند که مدال آورترین رشته‌ها محسوب شده و کشورهای صاحب نام در این رشته‌ها را به موفقیت قابل توجهی رهنمون می‌سازند. به طوری که به عنوان مثال، کشور ایالات متحده آمریکا از مجموع ۲۲۹۶ مدالی که در بازی‌های المپیک تابستانی تا سال ۲۰۰۸ کسب کرده، ۱۳۹۵ مدال را تنها در سه رشته مذکور کسب کرده است. این بدان معناست که بیش از نیمی از مدال‌های خود را در رشته‌های دو و میدانی، قایقرانی و شنا کسب کرده است (۶۲ و ۷۱). در مثال دیگر برای کشور روسیه از ۳۲۴ مدال کسب شده در بازی‌های المپیک، ۹۶ مدال به رشته‌های مذکور تعلق دارد (۶۲). شاید کشور جامائیکا در این زمینه مثال خوب و جالب توجهی باشد، چرا که در آن کشور، از ۵۵ مدال کسب شده در بازی‌های المپیک، ۵۴ مدال مربوط به رشته دو و میدانی است (۵۴، ۵۷ و ۶۲).

این در حالی است که کشور ایران تا سال ۲۰۱۲ در ۱۴ دوره بازی‌های المپیک حضور داشته، ولی با توجه به مزایای رشته‌های مذکور، تا کنون حتی یک مدال نیز از این خرمن رشته‌های مدال آور کسب نکرده است (۶۲). این امر خود می‌تواند نشانه وجود چالش و مشکل در رشته‌های مدال آور مذکور باشد؛ چرا که طبق شاخص *استام* و *لیکرت* (۲۰۰۱) مبنی بر این که تعداد مدال‌های هر کشور در المپیک، تحت تاثیر شاخص‌های عمده «میزان جمعیت» و «مدت عضویت در کمیته بین‌المللی المپیک» است (۶۹)، کشور ایران

در هر دو شاخص جایگاه خوبی داشته (جمعیت ۷۴ میلیون نفری و سابقه ۶۴ ساله عضویت در کمیته بین‌المللی المپیک)، اما چرا تا کنون جایگاهی درخورد در رشته‌های مدال آور نداشته است؟ با توجه به این که اولین عامل در توسعه و پیشرفت هر فرایند، شناسایی مشکلات و چالش‌های پیش روی آن می‌باشد (۱۹ و ۱۹)، لذا محققان بر این شدند تا دلایل این توسعه‌نیافتگی را در قالب وجود چالش‌ها و مشکلاتی شناسایی کنند.

سه رشته ورزشی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته‌اند از رشته‌هایی هستند که در بیشتر دوره‌های المپیک وجود داشته و نقشی تعیین‌کننده و رقابتی در جداول تعداد مدال و تعیین جایگاه هر کشور داشته‌اند.

### دو و میدانی:

در میان رشته‌های مدال آور، رشته دو و میدانی به دلیل وجود ۲۴ ماده مختلف در بین مردان و ۲۳ ماده در بین زنان، دارای جایگاهی تعیین‌کننده در المپیک می‌باشد. این رشته با برخورداری از انواع دوهای سرعت، نیمه استقامت، استقامت، ماراتن، امدادی، پرتاب‌ها، پرش‌ها، پیاده‌روی و چندگانه، مدال‌های فراوانی را در خود جای داده است. جدول شماره ۲ ماده‌های مختلف دو و میدانی را در بخش زنان و مردان نشان می‌دهد،

جدول شماره ۲ - مواد مختلف دو و میدانی در بخش مردان و زنان

شخص	ماده ورزشی
	دوهای سرعت
	۱۰۰ متر، ۲۰۰ متر، ۴۰۰ متر
	دوهای نیمه استقامت
	۸۰۰ متر، ۱۵۰۰ متر
	دوهای استقامت
	۵۰۰۰ متر، ۱۰۰۰۰ متر، ماراتن
	دوهای با مانع
	مردان: ۱۱۰ متر، ۴۰۰ متر، ۳۰۰۰ متر
	زنان: ۱۰۰ متر، ۴۰۰ متر، ۳۰۰۰ متر
	دوهای امدادی
	۴×۱۰۰ متر، ۴×۴۰۰ متر
	پرش‌ها
	پرش طول، پرش سه گام، پرش با نیزه، پرش ارتفاع
	پرتاب‌ها
	پرتاب دیسک، پرتاب وزنه، پرتاب میز، پرتاب چکش
	پیاده روی
	مردان: ۲۰ کیلومتر، ۵۰ کیلومتر
	زنان: ۲۰ کیلومتر
	دهگانه
	مردان
	هفتگانه
	زنان

دوومیدانی را مادر ورزش‌ها نیز می‌نامند چرا که فعالیت‌های این رشته (راه رفتن، دویدن، پرش و پرتاب) بخشی از فعالیت‌های ابتدایی هر انسان بوده و توسعه آن می‌تواند مقدمه‌ی توسعه سایر رشته‌های ورزشی باشد (۲۰). اما همان گونه که پیش از این نیز ذکر شد، این رشته در کشور ما تاکنون موفقیت چندانی نداشته و مدالی از بازی‌های المپیک کسب نکرده است. این ناکامی ریشه در عوامل مختلفی دارد که برخی انسانی، برخی مدیریتی و برخی فرهنگی قلمداد شده‌اند.

شعبانی و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیق خود دریافتند که دو و میدانی ایران از چالش‌ها و مشکلات فراوانی رنج می‌برد، و عوامل متفاوتی در این امر دخیلند. تحقیق آنان نشان داد که کمبود بودجه و امکانات مالی اختصاص یافته به دو و میدانی، کمبود دستمزد مالی ورزشکاران و مربیان این رشته، کمبود اسپانسرها برای حمایت مالی از رشته‌ی دو و میدانی، کم‌کاری رسانه‌های گروهی در معرفی و پرداختن به این رشته، کمبود امکانات و تجهیزات، شامل کمبود پیست‌های استاندارد دو و میدانی و تجهیزات مورد نیاز ماده‌های مختلف دو و میدانی، نبود روش‌های اصولی استعدادیابی در دو و میدانی ایران و ناهماهنگی فدراسیون و سازمان ورزش و جوانان در جذب استعداد‌های دو و میدانی مدارس از عمده‌ترین چالش‌ها و مشکلات دو و میدانی ایران می‌باشند (۲۴). همچنین ضعف مدیریتی در سطح فدراسیون و هیأت‌ها و بی‌توجهی مدیران سازمان تربیت بدنی و کمیته ملی المپیک به رشته دو و میدانی، کمبود برگزاری مسابقات داخلی و عدم شرکت در مسابقات خارجی و کم بودن میزبانی مسابقات بین‌المللی، کمبود مربیان و متخصصان دو و میدانی در ایران و عدم استفاده از مربیان با کارنامه درخشان خارجی برای ورزشکاران و نبود لیگ منظم و برنامه‌ریزی شده در دو و میدانی ایران از دیگر چالش‌های موجود در دو و میدانی ایران، در تحقیق مذکور می‌باشند (۲۴).

شادمهر و همکاران (۱۳۷۹) بر این عقیده‌اند که عدم آگاهی افراد جامعه به این امر که دو و میدانی یکی از ورزش‌های پایه و مادر همه ورزش‌ها محسوب می‌شود، مشکلی عمده بر سر راه این رشته می‌باشد (۲۳). یزدان‌پناه (۱۳۸۲) در تحقیقی با عنوان «بررسی عملکرد فدراسیون دو و میدانی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۹»، عدم توجه به امور ریش‌های در دو و میدانی، کم‌توجهی به برنامه‌های بلندمدت، تفکر سطحی مسؤولان ارشد ورزش، کمبود بودجه، کمبود سرمایه‌گذاری، عدم توجه به استعداد‌های شناسایی شده، عدم وجود سیستم یکپارچه و کامل به منظور شناسایی استعدادها در نقاط مختلف کشور و کمبود مربیان تحصیل کرده را از چالش‌ها و مشکلات دو و میدانی ایران دانسته و ذکر می‌کند که در ایران تنها ۲ درصد از مدرسان دانشگاه در امر مربیگری دو و میدانی ایران دخیل هستند (۵۲). در پژوهش یزدان‌پناه (۱۳۸۲) سرانته هر ایرانی برای پرداختن به دو و میدانی تنها ۲۰ ریال در سال ۱۳۷۹ عنوان شده است (۵۲)، هرچند این رقم در سال ۸۷ طبق گزارش فدراسیون به ۲۰۰ ریال رسید ولی با وجود حجم رشته‌های دو و میدانی و اهمیت آن، این بودجه همچنان کافی به نظر نمی‌رسد و نیاز به حامیان مالی برای بالا بردن سرانه در این رشته احساس می‌گردد (۴).

کیهانی (۱۳۸۶) مشکلات مالی مربیان را از چالش‌های دو و میدانی ایران دانسته و اظهار می‌دارد که این مربیان به دلیل مشکلات بسیار، عملاً از عرصه خارج شده و یا فعالیت‌های آن‌ها بسیار پراکنده و جزئی است

و متولیان دو و میدانی کشور در مقاطع مختلف برای مرتفع ساختن مشکلات موجود و ایجاد انگیزه در مربیان داخلی و به تبع آن افزایش دانش و آگاهی آنها، هیچ گونه برنامه‌ای را ارائه و اجرا نکرده‌اند. کیهانی همچنین عدم وجود هر گونه ابتکار و خلاقیت در برگزاری مسابقات و لیگ دو و میدانی را از مشکلات این رشته می‌داند به طوری که می‌تواند لیگ را به تعطیلی بکشاند (۴۲).

برنجی و صالح‌نیا (۱۳۶۵) در کتاب «دو و میدانی از آغاز تا امروز» برخی مشکلات و چالش‌های دو و میدانی را به نقل از تعدادی ورزشکاران ملی پوش سابق و مربیان امروز، ذکر می‌کنند. ابوالقاسم میری از اعضای ملی پوش وقت دو و میدانی در این کتاب چالش‌های دو و میدانی ایران را عدم بودجه‌ی کافی و کلان در این رشته و نیز تبلیغات ناکافی می‌داند. شادمهر کمبود ورزشگاه‌های مناسب برای دو و میدانی را مانعی بر سر راه رشته‌ی مذکور می‌داند. پرویز کماسی از قهرمانان پرتاب چکش وقت ایران نیز در همین کتاب معتقد است که مجموعه مشکلات دو و میدانی ایران، ریش‌های بوده و بدون برنامه‌ریزی دراز مدت و اتخاذ روش‌های مناسب نمی‌تواند برطرف گردد. همچنین استوار نبودن این ورزش بر پایه‌ی علمی، عدم وجود هماهنگی و عدم اطلاع مسئولان از مادر بودن و اهمیت رشته‌ی دو و میدانی و نقش آن در موفقیت سایر رشته‌های ورزشی از دیگر مشکلات دو و میدانی ایران در آن کتاب ذکر شده است (۱۰).

ناکارآمد بودن فرایند استعدادیابی از دیگر مشکلاتی است که مانعی در توسعه‌ی دو و میدانی و نیل به موفقیت در سطوح جهانی و المپیک است؛ چنانچه علیجانی (۱۳۸۱) در بررسی وضع موجود و تدوین شاخص‌های استعدادیابی در دو و میدانی دریافت که در دو و میدانی ایران الگوی استعدادیابی مشخص و منسجمی وجود ندارد، ولی در بسیاری از کشورهای صاحب دو و میدانی از یک الگوی استعدادیابی استفاده می‌شود. در همین تحقیق آمده است که با مقایسه‌ی برخی از شاخص‌های ساختاری و فیزیولوژیکی اندازه‌گیری شده در بین قهرمانان نخبه‌ی کشور با نرم‌های بین المللی نشان می‌دهد که تقریباً در کلیه‌ی مواد دو و میدانی، شاخص‌های قهرمانان ملی ما ضعیف‌تر است (۳۲) وهادوی (۱۳۷۸) در رساله‌ی دکتری خود نشان داد که سیستم قهرمان پروری و استعدادیابی مشخصی برای رشته‌ی دو و میدانی وجود ندارد، در حالی که در کشورهای صاحب نام در عرصه‌ی دو و میدانی چنین نظامی حاکم است. وی همچنین بیان می‌دارد که سازمانی ویژه جهت استعدادیابی دو و میدانی در ایران وجود ندارد و معیار علمی نیز برای گزینش افراد مستعد جهت جذب به دو و میدانی وجود ندارد و این امر تنها از طریق روش سنتی جشنواره‌های مناسبتی و موسمی، و نیز مسابقات داخلی انجام می‌گیرد (۴۹).

کیهانی (۱۳۸۵) در تحقیق خود به مصاحبه با مدیران باشگاه‌های سرمایه‌گذار در دو و میدانی و باشگاه‌های غیر سرمایه‌گذار در این رشته پرداخته و مشکلات و موانع فعالیت باشگاه‌ها در عرصه‌ی دو و میدانی را بررسی نموده است. دیدگاه‌های مدیران مذکور را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد:

- در کشور ما هیچ گاه رویکرد هدفمند و مشخصی به جهت ارتقا و توسعه‌ی رشته دو و میدانی وجود نداشته است.

- تمامی ایده‌ها و تئوری‌های ارائه شده دو و میدانی تنها درحد برنامه‌های پراکنده و جزئی است که اغلب نیز نیمه کاره رها شده‌اند.
- استعدادیابی، پرورش استعدادها و برگزاری مسابقات که از وظایف هیأت‌های استانی به عنوان تنها متولیان این ورزش در شهرهای مختلف کشور می‌باشد، به دلیل نبود ساماندهی و تشکیلات و ساختار مشخصی در این هیأت‌ها به شکل شایسته‌ای انجام نشده است. فقدان پشتوانه درمواد مختلف دوومیدانی نتیجه این معضل بزرگ است.
- بسیاری از باشگاه‌ها به دلیل فراهم نبودن شرایط لازم در امور مهمی همچون استعدادیابی و پرورش و هدایت استعدادها به مواد مختلف این رشته، هیچ نقشی ندارند.
- لیگ دوومیدانی به شکل نامنظم و پراکنده برگزار شده و بسیاری از باشگاه‌های مطرح کشور به این مسابقات نشان روی خوش نداده‌اند.
- عدم انعکاس مسابقات دو و میدانی از سوی صدا و سیما و رسانه‌ها، یکی از عواملی است که سبب شده، بسیاری از باشگاه‌ها به حضور در لیگ دو و میدانی، روی خوش نشان ندهند.
- در خاورمیانه و به ویژه در کشور ما، این ورزش نتوانسته است جایگاه شایسته خود را پیدا کند.
- باشگاه‌ها از سوی مالکان دولتی یا خصوصی، تنها به سرمایه گذاری در رشته‌هایی تشویق می‌شوند که مخاطبان بیشتری داشته و از رسانه‌های ملی پخش می‌شوند.
- تمام توجه مدیران و مسؤولان ورزش کشور به لیگ برتر فوتبال معطوف می‌شود.
- عدم پویایی هیئت‌های استانی از چالش‌های بسیار مهم است.
- بسیاری از مسؤولان ورزش استان‌ها از ارزش مدال‌های ماده‌های مختلف دو و میدانی آگاهی ندارند.
- مسئولین سازمان‌های ورزشی، تفکر کوتاه‌مدتی دارند.
- بسیاری از مسؤولان تصمیم‌گیرنده و سیاستگذار در عرصه ورزش کشور، واژه «ورزش» را تنها «فوتبال» می‌دانند.
- بودجه و اعتبارات بسیاری از باشگاه‌ها کم است.
- ساختار ورزشی کشور به گونه‌ای است که هیچگاه ورزش‌های پایه‌ای و مدال‌آور در اولویت قرار نداشته‌اند.
- ورزش کشور، فرایند ناهمگون و نامتقارنی دارد.
- مسؤولان فدراسیون دو و میدانی درباره پخش تلویزیونی مسابقات، پیگیری جدی نکرده و علاقه قابل توجهی نشان نمی‌دهند (۴۳).
- فریموث<sup>۱</sup> (۲۰۱۰) در زمینه دو و میدانی ویتنام نشان داد که دانش اندک در زمینه علوم ورزشی مسؤولان و مربیان، عدم اطلاع مسؤولان از استانداردهای بین‌المللی، ضعف شدید امکانات فنی و تجهیزات مورد نیاز برای ورزشکاران، نپا بودن فدراسیون دو و میدانی و کمبود بودجه به منظور توسعه برنامه‌ها و اهداف علمی در زمینه دو و میدانی از مهم‌ترین چالش‌ها و موانع دو و میدانی ویتنام است (۵۸).



باید بیان داشت که چالش‌های رشته دو و میدانی مختص کشورهای توسعه نیافته نیست؛ چنانچه گرین و هولیهان (۲۰۰۷) در مورد دو و میدانی کانادا بیان می‌دارند که دشواری در تحقق بخشیدن به بسیاری از برنامه‌های مطرح شده، حفظ یک ساختار باشگاهی مناسب در سطوح پایه، ایجاد یک نظام باشگاهی بسیار قوی، عدم ایجاد یک زیربنای قوی در دو و میدانی، عدم اختصاص بودجه‌ی کافی، ضعف سطوح پایه، ضعف استعدادیابی، بی‌علاقگی ایالت‌ها به اختصاص منابع کافی به تیم‌های باشگاهی و عدم اختصاص دقیق و متوازن بودجه بین مواد مختلف دو و میدانی را از مشکلات و چالش‌های دو و میدانی کانادا ذکر می‌کنند (۵۹).

### قایقرانی

رشته قایقرانی نیز با برخورداری از زیر رشته‌های بسیار در بازی‌های المپیک مدال بسیاری را نصیب کشورهای صاحب نام در این زمینه می‌کند. در قایقرانی به دلیل وجود زیر شاخه‌های مختلفی شامل کایاک و کانو آب‌های آرام<sup>۱</sup>، کایاک و کانو اسلalom<sup>۲</sup>، روئینگ<sup>۳</sup> و قایقرانی بادبانی<sup>۴</sup>، در مجموع ۱۲۳ مدال توزیع شده و بعد از دو و میدانی پرمدال‌ترین رشته محسوب می‌شود. البته رشته‌های دیگری نیز در قایقرانی وجود دارند که کمتر رسمی بوده و در بازی‌های المپیک (تا المپیک پکن) نیز جای نداشته و در این نوشتار نیز مورد بررسی قرار نگرفته‌اند. این رشته‌ها عبارتند از: تورینگ<sup>۵</sup>، دراگون بوت<sup>۶</sup>، آب‌های خروشان<sup>۷</sup> (غیر اسلalom)، کانوپولو<sup>۸</sup> و رفتینگ<sup>۹</sup>.

در جدول ۳ رشته‌های مختلف قایقرانی و مواد هر یک از آن‌ها نشان داده شده است. (جدول ۳)

جدول ۳. رشته‌های قایقرانی و مواد مختلف آن در بخش زنان و مردان

زنان	مردان
کایاک (K) آب‌های آرام	
K - 1 - 500 متر	K - 1 - 500 متر
K - 2 - 500 متر	K - 2 - 500 متر
K - 4 - 500 متر	K - 1 - 1000 متر
-	K - 2 - 1000 متر
-	K - 4 - 1000 متر

2. Kayak and Canoe Flatwater
3. Kayak and Canoe Slalom
4. Rowing
5. Sailing
6. Touring
7. Dragon boat
8. Wild Water
9. Canoe Polo
10. Rafting

مردان	زنان
کانو (C) آب‌های آرام	
1 - C ۵۰۰ متر	-
2 - C ۵۰۰ متر	-
1 - C ۱۰۰۰ متر	-
2 - C ۱۰۰۰ متر	-
کایاک (K) اسلاوم	
1 - K	1 - K
کانو (C) اسلاوم	
1 - C	-
2 - C	-
روئینگ	
یک نفره اسکال	یک نفره اسکال
دو نفره تک پارو (هر نفر با یک پارو) بدون سکاندار	دو نفره تک پارو (هر نفر با یک پارو) بدون سکاندار
دو نفره دو پارو (اسکال)	دو نفره دو پارو (اسکال)
دو نفره سبک وزن اسکال	دو نفره سبک وزن اسکال
-	چهار نفره بدون سکاندار
-	چهار نفره سبک وزن اسکال
چهار نفره اسکال بدون سکاندار	چهار نفره اسکال بدون سکاندار
هشت نفره با سکاندار	هشت نفره با سکاندار
قایق‌های بادبانی	
WINDSURFER - RS:X	WINDSURFER - RS:X
TWO PERSON DINGHY - 470	TWO PERSON DINGHY - 470
-	ONE PERSON DINGHY - LASER
-	KEELBOAT - STAR
ONE PERSON - LASER RADIAL DINGHY	-
KEELBOAT - YNGLING	-
-	HEAVYWEIGHT - MIXED FINN DINGHY

مردان	زنان
MULTIHULL - MIXED TORNADO	-
SKIFF - MIXED 49ER	-

این رشته نیز در ایران با چالش‌ها و مشکلات فراوانی مواجه بوده که با وجود فرصت‌های اقلیمی و جغرافیایی بسیار در عرصه گسترش این رشته (۵۱) تاکنون جایگاهی درخور و شایسته کسب نکرده است. مجموعه دلایل مختلفی برای این عدم توسعه یافتگی ذکر شده است. از جمله هم‌تنی نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷) در تحقیق خود با عنوان «برنامه‌ریزی استراتژی کنفدراسیون قایقرانی واسکی روی آب» تعداد کل ورزشکاران قایقرانی ایران تا سال ۱۳۸۷ را ۳۷۰۰ نفر می‌دانند. آن‌ها نسبت اندک جمعیت ورزش قهرمانی در ایران را نسبت به سایر کشورها، از مشکلات و چالش‌های قایقرانی ایران می‌دانند. به گونه‌ای که به عنوان مثال، این نسبت در اسکاتلند به ۲۳ درصد، در کانادا ۱۲ درصد و در استرالیا ۱۱/۹ می‌باشد ولی در ایران این نسبت تنها ۲/۲۵ درصد می‌باشد (۵۱).

هم‌تنی نژاد و خان‌زاده همچنین نشان دادند که در ایران روش نظام‌مندی در استعدادیابی رشته‌ی قایقرانی وجود ندارد. محققان اشاره می‌کنند که در کشورهای استرالیا، کانادا، چین و آلمان اصلی‌ترین نهاد مجری استعدادیابی آموزش و پرورش است که در ایران طرحی برای استعدادیابی رشته‌های ورزشی ندارد. همچنین در اکثر کشورهای مورد مطالعه سلسله مراتبی از مدارس ورزشی برای پرورش ورزشکاران قایقرانی وجود دارد و این مدارس نقش عمده‌ای را در پرورش ورزشکاران ایفا می‌کنند. در ایران هیچ مدرسه فعال و قوی برای این امر وجود ندارد. حتی دبیرستان‌های ورزشی برای پرورش نیروی متخصص جهت دبیری ورزش یا آموزش ورزشکاران مبتدی است نه پرورش ورزشکاران نخبه (۵۱).

به طور کلی هم‌تنی نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷) چالش‌ها و نقاط ضعف رشته‌ی قایقرانی ایران را در چند بخش طبقه‌بندی می‌کنند که عبارتند از: ضعف منابع انسانی، کمبود منبع مالی، ضعف مدیریت و برنامه‌ریزی، کمبود تجهیزات ورزشی، کمبود امکانات و زیرساخت‌ها، ضعف در توسعه بعد قهرمانی و ضعف سیستم‌های فناوری و رایانه‌ای (۵۱).

نتایج ارزیابی عملکرد فدراسیون و کمیته‌های فدراسیون قایقرانی و اسکی روی آب (۱۳۸۹) این بود که در رشته‌ی قایقرانی، اموری مانند ایجاد زیرساخت‌ها، ایجاد باشگاه‌ها، مشارکت در جامعه، طراحی، ایجاد، تجهیز و تکمیل پیست‌های قایقرانی مورد نیاز، توسعه امکانات پیشرفته سخت افزاری مرتبط با ورزش قایقرانی، توسعه‌ی ساختار و سیستم‌ها و روش‌ها و توسعه امکانات نرم افزاری در مجموع نامناسب و ضعیف ارزیابی شده و از چالش‌های پیش روی فدراسیون هستند که باید با تلاش فراوان در پی برطرف کردن آن‌ها باشند (۳۲).

البته برخی از محققان دلایل جغرافیایی را همراه با عدم حمایت‌های مالی به عنوان عواملی چالش برانگیز در قایقرانی ذکر کرده‌اند. به عنوان مثال محمودی<sup>۱</sup> (۲۰۱۰) بیان داشت که خشک بودن و عدم وجود منابع کافی آبی در قاره آفریقا، فقر و ناتوانی مالی بسیاری از افراد جهت خرید تجهیزات قایقرانی، عدم فعالیت هیئت‌های قایقرانی در بسیاری از کشورهای قاره آفریقا و بودجه ناکافی دولتی، از چالش‌ها و مشکلات توسعه قایقرانی در قاره آفریقا هستند (۳۴). دی الپوگت<sup>۲</sup> (۱۹۸۰) نگرش بیشتر افراد به قایقرانی به عنوان یک تفریح (نه ورزش)، تعداد اندک افراد شرکت‌کننده در باشگاه‌های قایقرانی، مشخص نبودن تعداد شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های قایقرانی، مهم شمرده نشدن رشته‌ی قایقرانی در کمیته المپیک استرالیا، تعلق بودجه به فدراسیون قایقرانی تنها قبل از بازی‌های المپیک، موقت بودن و کوتاه‌مدت بودن برنامه‌های فدراسیون قایقرانی استرالیا و اندک بودن بودجه جهت پیشرفت این رشته را از مشکلاتی می‌داند که قایقرانی استرالیا با آن مواجهه بوده است؛ ولی با تلاش‌های بی‌وقفه‌ای که در این راه صورت گرفته است توانسته به خوبی از عهده مشکلات برآید (۵۵).

همچنین هولیهان و گرین (۲۰۰۸) نیز محدودیت امکانات، بالا بودن قیمت تجهیزات، کم بودن مربیان واجد شرایط و متداول نبودن قایقرانی در مدارس را از جمله موانع و چالش‌های رشد قایقرانی روئینگ در دبیرستان‌های آمریکا می‌دانند (۶۱).

## شنا

رشته شنا نیز با مجموع ۱۰۸ مدال در جایگاه سوم رشته‌های مدال آور قرار دارد، این رشته متشکل از رشته‌های شنای کراال سینه (یا شنای آزاد)، کراال پشت، قورباغه، پروانه و رشته‌های مختلط انفرادی، مختلط امدادی، امدادی سبک آزاد، مارائن، و شنای موزون<sup>۳</sup> - که مختص زنان است - می‌باشد و مدال‌های بسیاری در آن توزیع می‌شود. در جدول ۴ رشته‌های مختلف شنا و مواد آن در بخش زنان و مردان است آورده شده است. (جدول ۲).

جدول ۴ مواد مختلف شنا در بخش مردان و زنان

شاخص‌ها	ماده ورزشی
۵۰ متر، ۱۰۰ متر، ۲۰۰ متر، ۴۰۰ متر، ۱۵۰۰ متر	کراال سینه (آزاد)
۱۰۰ متر، ۲۰۰ متر	کراال پشت
۱۰۰ متر، ۲۰۰ متر	قورباغه
۱۰۰ متر، ۲۰۰ متر	پروانه
۲۰۰ متر، ۴۰۰ متر	مختلط انفرادی

1. Mahmoudi
2. D.Alpuget
3. Synchronized Swimming

ماده ورزشی	شاخص‌ها
مختلط امدادی	۴×۱۰۰ متر
امدادی سبک آزاد	۴×۱۰۰ متر، ۴×۲۰۰ متر
ماراتن	۱۰ کیلومتر
موزون (فقط زنان)	دو نفره موزون زنان، تیمی موزون زنان (۹ نفر)

در رشته شنا، وضعیت بسیار اسف بار تر از دو رشته قبلی است، تاکنون تحقیقی انجام نشده که نشان‌دهنده چالش‌ها و مشکلات این رشته در کشور باشد؛ ولی همین که در رشته مورد نظر - همان گونه که پیش از این نیز ذکر شد - با سابقه طولانی در کشور و دیرپا بودن فدراسیون این رشته (۱۳۲۵)، ورزشکاران کشور تا کنون حتی یک مدال نیز از رویدادهای رسمی و معتبر (قهرمانی آسیا، قهرمانی جهان، بازی‌های آسیایی، بازی‌های المپیک، رقابت‌های دانشجویان جهان) کسب نکرده‌اند، خود گویای ناموفق بودن آن و به نوعی وجود مشکل و چالشی در آن است؛ به گونه ای که میردار (۱۳۸۱) نشان داد که مقایسه‌ی نتایج رکورد شنای مردان ایران با رکوردهای گروه‌های سنی ۱۴ - ۱۳ و ۱۷ - ۱۵ سال مردان آسیا و جهان حاکی از تفاوتی معنی‌دار بین رکوردهای آنهاست. این نشان می‌دهد که گاهی رکورد مردان ایران حتی از نتایج نوجوانان ۱۲ - ۱۱ سال آسیا و نیز زنان آسیا به مراتب ضعیف‌تر است (۴۵).

در بیان ضعف استعدادیابی رشته ی شنا در ایران، گائینی و همکاران (۱۳۸۴) در تحقیق خود نشان دادند که سیستم استعدادیابی مناسبی در شنای ایران وجود نداشته و تقریباً هیچ یک از شناگران زنده‌ی کشور بر اساس شاخص‌های استعدادیابی به این رشته هدایت نشده‌اند (۴۴).

ضعف و سوء مدیریت نیز تا کنون عاملی پایدار در ورزش شنای ایران بوده است، به گونه‌ای که توکلی (۱۳۸۵) عدم آشنایی مسؤولان و دست‌اندرکاران فدراسیون شنا با دانش روز مدیریت و به ویژه مدیریت ورزشی، عدم واقع‌نگری، عدم برنامه‌ریزی بلندمدت، عدم ایجاد تحولات بنیادین در ورزش شنای کشور و عدم به کارگیری مربیان مناسب و طراز اول را از موانع توسعه رشته شنا در ایران می‌خواند (۱۱).

در عرصه کمبود تجهیزات و اماکن نیز کارگر و همکاران (۱۳۸۳) در تحقیق خود اظهار داشتند که میزان استخرهای کشور تکافوی نیاز به شنای قهرمانی را نمی‌دهد و بیشتر استخرهای کشور تنها جنبه تفریحی دارند. همچنین استخرهای کشور به خوبی در نقاط مختلف توزیع نشده است. در این تحقیق آمده است که نزدیک به نیمی از استخرهای کشور روباز بوده که عملاً امکان استفاده از آن‌ها در فصول سرد سال وجود ندارد (۴۰). انجمن شنای استرالیا (۱۹۸۸) نیز مشکلات پیش روی شنای استرالیا را در قرار گرفتن تسهیلات مناسب شنا در مدارس خصوصی، هزینه‌های بالای مربیان باتجربه و سرآمد، عدم ارتباط بین بخش خصوصی و دولتی، تک ستاره‌پروری، سیاست‌گذاری جزیره‌ای و عدم توزیع نابرابر امکانات و استخرهای شنا و عدم توجه به توسعه راهبردی شنا و امثال آن می‌داند (۵۳).

با توجه به موارد فوق و عدم موفقیت قابل توجه در کسب نتایج مطلوب در رشته‌های مدال آور بازی‌های المپیک، محققان بر آن شدند تا با بررسی و به کارگیری نظرات نخبگان این رشته‌ها و شناسایی موانع موجود در این زمینه، راهکارهای مناسبی را جهت به حداقل رساندن مشکلات، برون رفت از آن‌ها و در نهایت موفقیت در رشته‌های مذکور ارائه نمایند.

### روش‌شناسی

این تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی بوده که به روش میدانی به گردآوری داده‌ها در مورد مشکلات و چالش‌های رشته‌های مدال آور کشور پرداخته است. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه محقق ساخته ای بود که پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شده و روایی آن به وسیله جمعی از اساتید برجسته مدیریت ورزشی کشور تأیید شده است. این پرسش‌نامه با مقیاس ۵ ارزشی طیف لیکرت به بررسی مشکلات و چالش‌ها پرداخت. جامعه آماری تحقیق از دو گروه از افراد تشکیل شده بود: گروه اول شامل ورزشکاران ملی پوش رشته‌های دو و میدانی، قایقرانی و شنا که همزمان با ورزش، در یکی از دانشگاه‌های کشور نیز به تحصیل مشغول بوده‌اند؛ و گروه دوم نیز مربیان رشته‌های مذکور را شامل می‌شود که به تأیید هیئت‌های رشته‌های مربوطه حداقل ۳ سال در عرصه مربیگری به طور فعال مشغول به کار بوده‌اند. از هر گروه نمونه آماری به شکل مستقل در نظر گرفته شد. در گروه ورزشکاران، ۲۸ نفر در رشته دو و میدانی، ۱۲ نفر در رشته قایقرانی و ۲۰ نفر در رشته شنا انتخاب شدند. در گروه مربیان نیز ۲۰ نفر در رشته دو و میدانی، ۱۴ نفر در رشته قایقرانی و ۱۵ نفر در رشته شنا انتخاب شده بودند. در تجزیه و تحلیل داده‌های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزارهای SPSS و Minitab، جهت توصیف متغیرهای تحقیق، مانند جدول توزیع فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد از آمار توصیفی و مقایسه دیدگاه‌های گروه‌های مورد مطالعه از آمار استنباطی (آزمون t یک نمونه‌ای و آزمون فریدمن) استفاده گردید. لازم به ذکر است که قبل از انجام آزمون t یک نمونه‌ای، نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کلموگروف اسمیرنوف در گروه‌های مختلف ورزشی مورد بررسی قرار گرفت و فرض نرمالیتی که یکی از شرط‌های اساسی برای انجام این آزمون است، مورد تأیید واقع شد.

### یافته‌ها

داده‌های تحقیق در دو بخش توصیفی و استنباطی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در بخش توصیفی برخی ویژگی‌های انسانی ورزشکاران و مربیان نشان داده شد که در جداول ۵ و ۶ می‌توان آن‌ها را ملاحظه نمود. (جدول ۵ مشخصه‌های توصیفی مربیان و در جدول ۶ مشخصه‌های توصیفی ورزشکاران نشان داده شده است).

جدول ۵ ویژگی‌های توصیفی مربیان

رشته تحصیلی	مدرک تحصیلی				سابقه‌ی مربیگری (سال)	سن				مربیان (سن (سال))
	کارشناسی	ک. ارشد	دکتری	تربیت بدنی		حداکثر سن	حدأقل سن	انحراف معیار	میانگین سن	
دو و میدانی	۲۵٪	۳۲٪	۱۰٪	۶۷٪	۱۳/۳۶	۸۳	۲۶	۱۴/۲۴	۴۰/۰۴	
قایقرانی	۸۱٪	۵۸٪	-	۱۰۰٪	۷/۶۷	۵۰	۲۸	۸/۲۳	۳۵/۳۳	
شنا	۱۰٪	۵۰٪	۱۰٪	۶۵٪	۱۳/۵۰	۶۴	۳۰	۱۱/۴۵	۴۳/۱۵	
مجموع	۱۴/۴۳	۴۰/۱۳	۲۸/۴۶	۷۷/۶۳	۱۱/۵۲	۶۵/۶۶	۲۸	۱۱/۳۰	۳۹/۵۰	

جدول ۶ ویژگی‌های توصیفی ورزشکاران

رشته تحصیلی	مقطع تحصیلی				میانگین سابقه‌ی حضور در تیم ملی	سن				ورزشکاران (سال)
	کارشناسی	ک. ارشد	تربیت بدنی	غیر تربیت بدنی		حداکثر سن	حدأقل سن	انحراف معیار	میانگین سن	
دو و میدانی	۸۰٪	۲۰٪	۹۵٪	۵٪	۴/۷۵	۳۱	۲۰	۵/۳۰	۲۵/۵۰	
قایقرانی	۷۸٪	۲۱٪	۱۰۰٪	-	۵/۵۰	۳۰	۱۹	۳/۷۹	۲۳/۹۲	
شنا	۸۰٪	۲۰٪	۶۷٪	۳٪	۵/۱۳	۳۰	۱۹	۳/۴۷	۲۳/۳۳	
مجموع	۷۹/۵۳٪	۲۰/۴۶٪	۷۳/۹٪	۲۶/۱٪	۵/۱۲	۳۰/۳۳	۱۹/۳۳	۴/۲۴	۲۴/۲۵۳	

همچنان که جدول ۵ نشان می‌دهد در بین سه رشته ورزشی مورد نظر، مربیان قایقرانی با میانگین سن جوان‌ترین و مربیان شنا با میانگین ۴۳/۱۵ سال، مسن‌ترین گروه بودند. در بخش سابقه مربیگری، مربیان قایقرانی با ۷/۶۷ سال و مربیان شنا با ۱۳/۵۰ سال به ترتیب از کمترین و بیشترین سابقه برخوردار بودند. همچنین مربیان دو و میدانی دارای سطح تحصیلات بالاتری نسبت به دو گروه دیگر بودند. از نظر رشته تحصیلی نیز، مربیان قایقرانی همگی دارای تحصیلات تربیت بدنی و مربیان دو گروه دیگر دارای تحصیلات تربیت بدنی و نیز غیر تربیت بدنی بودند.

جدول ۶ نیز نشان می‌دهد که در میان سه رشته ورزشی مورد نظر، ورزشکاران شنا با میانگین سنی جوان‌ترین و ورزشکاران دو و میدانی با میانگین سنی ۲۵/۵۰ بالاترین مسن‌ترین ورزشکاران بودند. در بحث رشته تحصیلی، ورزشکاران قایقرانی همگی دانشجوی رشته تربیت بدنی بودند، در حالی که در رشته شنا ۷۳/۹٪ دانشجویان ملی پوش انتخاب شده از رشته‌های غیر تربیت بدنی بودند. سایر اطلاعات را در جداول ۵ و ۶ ملاحظه می‌نمایید.

در بخش آمار استنباطی، چند عامل به عنوان عوامل چالش برانگیز و مشکل آفرین رشته‌های مدال آور دو و میدانی، قایقرانی و شنا به پرسش گذاشته شدند. این عوامل عبارتند از: عدم حمایت مالی از رشته‌های مدال آور، کمبود اماکن و تجهیزات، نبود انگیزه جهت ورود به رشته‌های مذکور و ادامه مسیر، کمبود مخاطب در رشته‌های مذکور، کم توجهی رسانه‌ها به رشته‌های مدال آور، ضعف دانش مربیان رشته‌های مذکور، عدم برنامه‌ریزی بلندمدت، ضعف استعدادیابی، چالش‌های فرهنگی و تاریخی، کمبود بودجه اختصاصی به رشته‌های مدال آور، عدم آشنایی مسئولان مربوطه با رشته‌های مدال آور و عدم وجود لیگ منظم و هدفمند.

پرسش‌های مذکور برای هر شش گروه یعنی مربیان رشته‌های دو و میدانی، قایقرانی و شنا و نیز ورزشکاران سه رشته در جدول ۷ نشان داده شده است. جدول شماره ۷ برای آزمون t یک نمونه ای مورد استفاده قرار گرفته است. در این جدول فرضیه آزمون t یک نمونه ای به صورت زیر است:

**فرض صفر:** عامل مورد نظر در گروه مربوطه به عنوان چالش شناخته نشده است در این صورت باید میانگین آن کوچکتر از ۳ باشد.

**فرض یک (مقابل):** عامل مورد نظر در گروه مربوطه به عنوان چالش شناخته شده که در این صورت باید میانگین آن بزرگتر از ۳ باشد.

اگر مقدار sig. (مقدار معناداری) کوچکتر از ۰/۰۵ شود فرض مقابل را می‌پذیریم. بر این اساس، در بین هر ۶ گروه، تمامی عوامل مطرح شده - به غیر از کمبود مخاطب - به عنوان عوامل چالش‌زا شناخته شده‌اند، چون مقدار sig. آن‌ها کوچکتر از ۰/۰۵ شده است.

جدول ۷ عوامل مطرح شده به عنوان چالش و میانگین انحراف معیار، درجه آزادی، مقیاس t و میزان معناداری آن‌ها در ۶ گروه

دو و میدانی							ورزشکاران							
df	S.D	t	Sig.	M	df	S.D	t	Sig.	M	df	S.D	t	Sig.	M
۲۷	۰/۲۷	۴/۴۴	۰/۰۰	۴۶/۳۹	۳۳	۰/۱۸	۴۶/۳۹	۰/۰۰	۴/۴۴	۲۷	۰/۲۷	۴/۴۴	۰/۰۰	۴۶/۳۹
۲۷	۰/۲۵	۴/۸۳	۰/۰۰	۲۶/۵۱	۳۳	۰/۳۲	۲۶/۵۱	۰/۰۰	۴/۸۳	۲۷	۰/۲۵	۴/۸۳	۰/۰۰	۲۶/۵۱
۲۷	۰/۳۹	۴/۳۹	۰/۰۰	۳۴/۷۵	۳۳	۰/۲۲	۳۴/۷۵	۰/۰۰	۴/۳۹	۲۷	۰/۳۹	۴/۳۹	۰/۰۰	۳۴/۷۵
۲۷	۰/۳۳	۴/۵۴	۰/۰۰	۶/۱۷	۳۳	۰/۲۶	۶/۱۷	۰/۰۰	۴/۵۴	۲۷	۰/۳۳	۴/۵۴	۰/۰۰	۶/۱۷
۲۷	۰/۳۴	۴/۱۷	۰/۰۰	۲۴/۱۲	۳۳	۰/۲۸	۲۴/۱۲	۰/۰۰	۴/۱۷	۲۷	۰/۳۴	۴/۱۷	۰/۰۰	۲۴/۱۲
۲۷	۰/۳۰	۳/۹۷	۰/۰۰	۱۳/۸۹	۳۳	۰/۳۹	۱۳/۸۹	۰/۰۰	۳/۹۷	۲۷	۰/۳۰	۳/۹۷	۰/۰۰	۱۳/۸۹
۲۷	۰/۴۳	۴/۰۷	۰/۰۰	۲۶/۵۸	۳۳	۰/۲۵	۲۶/۵۸	۰/۰۰	۴/۰۷	۲۷	۰/۴۳	۴/۰۷	۰/۰۰	۲۶/۵۸
۲۷	۰/۵۱	۴/۰۴	۰/۰۰	۹/۶۵	۳۳	۰/۵۷	۹/۶۵	۰/۰۰	۴/۰۴	۲۷	۰/۵۱	۴/۰۴	۰/۰۰	۹/۶۵
۲۷	۰/۳۵	۳/۵۶	۰/۰۰	۲۸/۵۱	۳۳	۰/۲۱	۲۸/۵۱	۰/۰۰	۳/۵۶	۲۷	۰/۳۵	۳/۵۶	۰/۰۰	۲۸/۵۱
۲۷	۰/۴۵	۴/۰۶	۰/۰۰	۱۱/۸۷	۳۳	۰/۳۹	۱۱/۸۷	۰/۰۰	۴/۰۶	۲۷	۰/۴۵	۴/۰۶	۰/۰۰	۱۱/۸۷
۲۷	۰/۴۰	۳/۲۱	۰/۰۰	۷/۵۷	۳۳	۰/۳۲	۷/۵۷	۰/۰۰	۳/۲۱	۲۷	۰/۴۰	۳/۲۱	۰/۰۰	۷/۵۷
۲۷	۰/۴۰	۲/۵۷	۰/۰۰	۹/۹۰	۳۳	۰/۵۳	۹/۹۰	۰/۰۰	۲/۵۷	۲۷	۰/۴۰	۲/۵۷	۰/۰۰	۹/۹۰
df	S.D	M	Sig.	t	df	S.D	M	Sig.	t	df	S.D	M	Sig.	t



کم توجهی رشته‌ها	۲۸/۵۱	۰/۰۰	۴/۷۰	۰/۱۴	۱۳	۴۶/۸۱	-۰/۰۰	۴/۶۹	۰/۲۰	۱۱	۳۹/۶۷	۰/۰۰	۴/۶۵	-۰/۲۲	۱۴	وززشکاران شنای
عدم برنامه‌ریزی	۳۹/۰۵	۰/۰۰	۴/۴۵	۰/۴۱	۱۱	۱۹/۰۹	۰/۰۰	۴/۸۰	۰/۳۰	۱۴	۱۹/۰۹	۰/۰۰	۴/۸۰	۰/۳۰	۱۴	وززشکاران قایقرانی
کمبود بودجه	۱۸/۸۸	۰/۰۰	۴/۶۱	۰/۳۳	۱۳	۲۶/۴۷	۰/۰۰	۴/۵۵	۰/۳۱	۱۱	۱۷/۳۸	۰/۰۰	۴/۶۹	۰/۸۵	۱۴	وززشکاران قایقرانی
کمبود اماکن و تجهیزات	۳۵/۵۸	۰/۰۰	۴/۶۱	۰/۳۷	۱۳	۲۲/۵۷	۰/۰۰	۴/۵۱	۰/۲۱	۱۱	۲۵/۳۷	۰/۰۰	۴/۵۷	۰/۱۹	۱۴	وززشکاران قایقرانی
عدم آشنایی مسئولان یا	۱۸/۱۷	۰/۰۰	۴/۳۶	۰/۳۳	۱۳	۱۵/۸۲	۰/۰۰	۴/۸۳	۰/۳۹	۱۱	۹/۸۵	۰/۰۰	۴/۱۸	۰/۴۱	۱۴	وززشکاران قایقرانی
عدم حمایت مالی	۱۷/۲۱	۰/۰۰	۴/۴۸	۰/۲۵	۱۳	۲۲/۳۴	۰/۰۰	۴/۲۵	۰/۴۴	۱۱	۹/۸۵	۰/۰۰	۴/۱۸	۰/۴۳	۱۴	وززشکاران قایقرانی
ضعف استانداردهای	۱۳/۸۴	۰/۰۰	۴/۲۴	۰/۴۱	۱۳	۱۱/۳۴	۰/۰۰	۴/۸۳	۰/۳۸	۱۱	۱۰/۱۶	۰/۰۰	۴/۲۶	۰/۲۸	۱۴	وززشکاران قایقرانی
عدم وجود لیگ منظم و	۱۰/۷۹	۰/۰۰	۴/۸۴	۰/۶۱	۱۳	۷/۰۱	۰/۰۰	۴/۸۳	۰/۴۳	۱۱	۹/۱۰۰	۰/۰۰	۳/۹۲	۰/۵۶	۱۴	وززشکاران قایقرانی
ضعف دانش مربیان	۸/۶۴	۰/۰۰	۴/۲۴	۰/۲۶	۱۳	۱۷/۳۹	۰/۰۰	۳/۶۱	۰/۲۵	۱۱	۸/۴۲	۰/۰۰	۳/۹۲	۰/۲۵	۱۴	وززشکاران قایقرانی
چالش‌های فرهنگی و	۱۲/۶۳	۰/۰۰	۳/۸۵	۰/۳۵	۱۳	۸/۰۰	۰/۰۰	۳/۹۲	۰/۴۴	۱۱	۷/۳۰	۰/۰۰	۳/۸۴	۰/۴۴	۱۴	وززشکاران قایقرانی
نبود انگیزه	۲/۸۱	۰/۰۱	۳/۳۴	۰/۳۴	۱۳	۵/۳۶	۰/۰۰	۳/۲۵	۰/۴۷	۱۱	۲/۵۲	۰/۰۱	۳/۶۴	۰/۴۲	۱۴	وززشکاران قایقرانی
کمبود مخاطب	- ۳/۲۶	۱/۰۰	۱/۷۴	۰/۵۱	۱۳	- ۹/۳۷	۱/۰۰	۲/۷۸	۰/۵۹	۱۱	- ۱/۳۰	۰/۸۹	۱/۶۲	۰/۳۳	۱۴	وززشکاران قایقرانی
t		Sig.	M	S.D	df	t	Sig.	M	S.D	df	t	Sig.	M	S.D	df	وززشکاران شنای

کم توجهی رسانه‌ها	عدم برنامه‌ریزی	کمبود بودجه	کمبود اماکن و تجهیزات	عدم آشنایی مسئولان یا عدم حمایت مالی	ضعف استعدادهای	عدم وجود لیگ منظم و	ضعف دانش مربیان	چالش‌های فرهنگی و	نبود انگیزه	کمبود مخاطب	مرتب‌بانی شتا					
											t	Sig.	M	S.D		
۲۹/۵۵	۲۲/۸۸	۴۴/۱۲	۳۲/۴۷	۱۱/۲۹	۱۰/۴۳	۱۲/۸۹	۶/۴۹	۱۴/۰۲	۷/۳۰۸	۵/۹۲	- ۱۶/۲	t				
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۱/۰۰	Sig.				
۴/۵۰	۴/۶۳	۴/۵۳	۴/۱۶	۴/۱۴	۴/۲۹	۴/۱۳	۳/۹۳	۳/۶۲	۴/۱۳	۳/۳۴	۲/۱۷	M				
۰/۳۱	۰/۳۰	۰/۲۵	۰/۳۳	۰/۳۴	۰/۳۳	۰/۳۲	۰/۵۰	۰/۳۸	۰/۳۰	۰/۳۹	۰/۵۸	S.D				
۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	df				
۳۱/۳۵	۳۴/۰۳	۲۷/۹۱	۲۲/۲۹	۱۵/۰۰	۱۷/۶۰	۱۲/۱۴	۸/۲۶	۷/۲۹	۱۲/۶۸	۲/۳۳	- ۶/۴۵	t				
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۱	۱/۰۰	Sig.				

در این جدول M همان میانگین، S.D انحراف معیار، df درجه آزادی، t مقدار آماری و sig مقدار معناداری است.

همچنین به منظور رتبه‌بندی چالش‌های مذکور و این که مشخص شود کدام عامل یا عوامل، چالش برانگیزترین یا به عبارتی عمده‌ترین موانع موجود بر سر راه رشته‌های مدال‌آور هستند، آزمون فریدمن مورد استفاده قرار گرفت که نتایج مطابق جداول ۸ و ۹ نمایش داده شده است.

جدول ۸ ترتیب اهمیت هر یک از چالش‌ها و مشکلات از دیدگاه مرتب‌بانی

مرتب‌بانی دو و میدانی			مرتب‌بانی قایقرانی			مرتب‌بانی شنا		
رتبه	میانگین رتبه ای	Sig.	رتبه	میانگین رتبه ای	Sig.	رتبه	میانگین رتبه ای	Sig.
اول	۱۱/۱۲	۰/۰۰	اول	۱۰/۰۸	۰/۰۰	اول	۱۰/۳۰	۰/۰۰
سوم	۸/۹۶	۰/۰۰	اول	۱۰/۰۸	۰/۰۰	دوم	۹/۷۵	۰/۰۰
چهارم	۸/۵۷	۰/۰۰	دوم	۹/۷۵	۰/۰۰	سوم	۹/۷۲	۰/۰۰
دوم	۹/۵۵	۰/۰۰	سوم	۹/۰۸	۰/۰۰	هفتم	۶/۶۸	۰/۰۰

مرتب‌بندی دو و میدانی			مرتب‌بندی قایقرانی			مرتب‌بندی شنا		
رتبه	نظریه	رتبه	نظریه	رتبه	نظریه	رتبه	نظریه	رتبه
۱۱	۰/۰۰	۱۱	۰/۰۰	۱۱	۱۳۹/۶	۱۱	۰/۰۰	۱۱
۵/۸۸	هشتم	۷/۳۸	چهارم	۷/۸۲	چهارم	۶/۹۵	پنجم	۶/۹۵
۷/۱۱۲	پنجم	۵/۹۲	هفتم	۶/۴۵	هشتم	۶/۴۱	هفتم	۶/۴۱
۶/۷۹	ششم	۶/۴۲	ششم	۶/۰۲	نهم	۶/۷۹	ششم	۶/۷۹
۶/۴۱	هفتم	۵/۱۸	هشتم	۶/۸۵	ششم	۶/۴۱	هفتم	۶/۴۱
۳/۴۸	نهم	۳/۴۵	نهم	۳/۸۰	دهم	۳/۴۸	نهم	۳/۴۸
۲/۳۶	دهم	۲/۶۷	دهم	۲/۶۵	یازدهم	۲/۳۶	دهم	۲/۳۶
۱/۳۴	یازدهم	۱/۳۸	یازدهم	۱/۰۰	دوازدهم	۱/۳۴	یازدهم	۱/۳۴

جدول ۹ ترتیب اهمیت هر یک از چالش‌ها و مشکلات از دیدگاه ورزشکاران

ورزشکاران دو و میدانی			ورزشکاران قایقرانی			ورزشکاران شنا		
رتبه	نظریه	رتبه	نظریه	رتبه	نظریه	رتبه	نظریه	رتبه
۱۱	۰/۰۰	۱۱	۰/۰۰	۱۱	۱۱۳/۴	۱۱	۰/۰۰	۱۱
۱۰/۶۹	اول	۱۰/۰۷	میانگین رتبه ای	۹/۹۰	میانگین رتبه ای	۱۰/۶۹	اول	۱۰/۶۹
۱۰/۴۶	دوم	۸/۲۱	چهارم	۱۰/۸۳	اول	۱۰/۴۶	دوم	۱۰/۴۶
۹/۵۶	سوم	۹/۳۲	دوم	۹/۹۰	دوم	۹/۵۶	سوم	۹/۵۶
۶/۸۵	ششم	۹/۲۵	سوم	۹/۰۰	سوم	۶/۸۵	ششم	۶/۸۵
۷/۷۷	چهارم	۶/۲۵	هفتم	۶/۹۰	چهارم	۷/۷۷	چهارم	۷/۷۷
۷/۶۹	پنجم	۶/۸۶	ششم	۶/۴۷	پنجم	۷/۶۹	پنجم	۷/۶۹
۶/۲۷	هشتم	۸/۰۴	پنجم	۶/۴۰	ششم	۶/۲۷	هشتم	۶/۲۷
۶/۷۹	هفتم	۵/۹۶	نهم	۴/۹۷	هفتم	۶/۷۹	هفتم	۶/۷۹
۲/۷۷	یازدهم	۶/۱۸	هشتم	۴/۶۰	هشتم	۲/۷۷	یازدهم	۲/۷۷
۴/۸۵	نهم	۴/۵۷	دهم	۴/۴۳	نهم	۴/۸۵	نهم	۴/۸۵
۳/۲۹	دهم	۲/۲۹	یازدهم	۳/۶۰	دهم	۳/۲۹	دهم	۳/۲۹
۱/۰۰	دوازدهم	۱/۰۰	دوازدهم	۱/۰۰	یازدهم	۱/۰۰	یازدهم	۱/۰۰

در جدول ۸، رتبه‌های اول تا دوازدهم، بیانگر رتبه اهمیت چالش‌های مورد نظر از دیدگاه مربیان، و جدول ۹ بیانگر رتبه اهمیت چالش‌ها از دیدگاه ورزشکاران به تفکیک هر رشته می‌باشند. مثلاً در هر سه گروه مربیان اولویت اول، عدم وجود برنامه‌ریزی بلندمدت با میانگین رتبه ای مربوطه می‌باشد، لذا این عامل به عنوان عمده ترین مانع، مشکل و چالش رشته‌های مدال آور از دیدگاه مربیان می‌باشد. عدم حمایت رسانه‌ها

با میانگین‌های رتبه‌ای ۱۰/۰۸ و ۹/۷۵ به ترتیب برای مربیان قایقرانی و شنا و کمبود امکانات و تجهیزات با میانگین رتبه‌ای ۹/۵۵ برای مربیان دو و میدانی به عنوان دومین عامل چالش‌زا در بین این گروه‌ها شناخته شدند. سایر گزینه‌ها را نیز به ترتیب می‌توان در جدول ۸ ملاحظه نمود. اما در مورد ورزشکاران عدم حمایت رسانه‌ها با میانگین‌های رتبه‌ای ۱۰/۶۹ و ۱۰/۰۷ به ترتیب برای ورزشکاران دو و میدانی و قایقرانی، و عدم وجود برنامه‌ریزی بلندمدت با میانگین رتبه‌ای ۱۰/۸۳ برای ورزشکاران شنا به عنوان چالش برانگیزترین و عمده‌ترین مانع و مشکل بر سر راه رشته‌های مدال آور، شناخته شده‌اند. سایر چالش‌ها به همراه رتبه و میانگین رتبه‌ای آن‌ها را می‌توان به تفکیک هر گروه ورزشی در جدول ۹ دید.

همچنین مقدار آماره کای دو، درجه آزادی و مقدار معناداری و میانگین رتبه‌ای نیز در جدول گزارش شده است. مطابق با آزمون **فریدمن** تمام گروه‌ها دارای اختلافی معنادار در مورد اهمیت چالش‌ها بودند، چون مقدار sig. (درجه معناداری) آن‌ها کوچکتر از ۰/۰۵ شده است.

### بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نقشی مهم جدول مدال‌های المپیک در تعیین جایگاه هر کشور در بسیاری از عرصه‌های داخلی و خارجی، توجه به رشته‌های مدال آور الزامی می‌نماید. اهمیت این موضوع، تنها در تعیین کشورها در مسابقات چهار ساله‌ای به نام المپیک نیست، بلکه تعیین کننده نیمرخ اقتصادی، روابط دیپلماتیک، افزایش وجهه و پرستی بین المللی هر کشور، شناساندن کشور موفق به سراسر جهان بوده و از این طریق، رشد صنعت گردشگری، افزایش غرور و افتخار ملی، افزایش همبستگی و انسجام ملی و افزایش حس اعتماد به نفس و بالا بردن فرهنگ سخت کوشی در میان مردم آن کشور خواهد شد. با توجه به این مزایا، کشور ایران برای موفقیت در رشته‌های مذکور، با چالش‌ها و مشکلاتی فراوان دست به گریبان است که بسیاری از آن‌ها در این تحقیق نمایان شد (۵۹، ۶۸، ۶۹).

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که از نظر مربیان، عامل عدم برنامه‌ریزی بلندمدت، مهمترین چالش و مشکل رشته‌های مدال آور ایران محسوب می‌شود. با توجه نقش آشکار مدیریت و برنامه‌ریزی بلندمدت و استراتژیک در توسعه و پیشرفت هر جامعه، محققان بسیاری این امر را مورد توجه قرار داده‌اند. حاجی‌احمدی (۱۳۸۰) اظهار می‌دارد که رشد موزون و متناسب هر سیستم و فرایند، مستلزم داشتن تفکر بلندمدت و استراتژیک و چشم‌انداز و مأموریت مناسب است و بی توجهی به این امر، پیامدهایی بسیار منفی به دنبال خواهد داشت که یکی از مهمترین آنها، عدم شکوفایی استعدادها بالقوه‌ی عامل انسانی، به عنوان مهمترین نیروی محرکه رشد و توسعه‌ی کشور است (۱۳). فرکینز<sup>۱</sup> و شیلبری<sup>۲</sup> (۲۰۱۰) نیز بیان می‌کنند که برنامه بلندمدت همچنین پاسخی است به سؤالاتی مانند غایت‌های جستجوی ما کدامند؟ سرانجام به چه خواهیم رسید؟ و چگونه اهداف آینده ما تحقق خواهد یافت و یا شکست خواهد خورد؟ آن‌ها نقش برنامه‌ریزی راهبردی و بلندمدت در سازمان‌های ورزشی ملی و منطقه‌ای را پل موفقیت به اهداف می‌دانند و بر آن

1. Ferkins

2. Shilbury

عقیده‌اند که با نداشتن برنامه‌ی بلندمدت و چشم‌انداز اهداف، سازمان‌های ورزشی نباید متوقع هیچ گونه موفقیتی چه در سطح ملی و چه محلی و منطقه‌ای باشند، چرا که آن‌ها مانند گم شده‌ای هستند که هیچ نقش‌های در دست ندارند (۵۶). یافته‌های این تحقیق در مورد ضعف برنامه‌ریزی بلندمدت در ورزش‌های مدال آور کشور با یافته‌های یزدان‌پناه (۱۳۷۹)، علیجانی (۱۳۸۱) و کیهانی (۱۳۸۵) در دو و میدانی، همتی‌نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷) در قایقرانی و توکلی (۱۳۸۵) در شنا همخوانی داشته و در یک راستا قرار دارد چرا که همگی ضعف برنامه‌ریزی بلندمدت و بعضاً عدم وجود آن را از چالش‌ها و موانع رشته‌های مورد تحقیق خود بیان کرده بودند (۵۲، ۳۲، ۴۳، ۵۱، ۱۱).

اما در ورزشکاران رشته‌های مورد مطالعه در این پژوهش، عامل عدم حمایت رسانه به عنوان اصلی‌ترین چالش و مشکل موجود در رشته‌های مدال آور شناخته شد. با توجه به این امر که در دنیای امروزی رسانه‌ها همچون عضوی بزرگتر از یک خانواده عمل می‌کنند، و تأثیری شگرف بر تغییر نگرش افراد یک جامعه دارند، برنامه‌های ارائه شده از سوی آنها، نگرش بیشتر افراد را به جهت دلخواه سوق خواهد داد (۶۶). این تأثیر به گونه‌ای است که دهشیری (۱۳۸۸) رسانه‌های گروهی را انعکاسی از زندگی روزمره و تعامل با فرهنگ جمعی به شمار آورده و آن‌ها را محملی برای تغییر عقیده افراد و گرایش آن‌ها به سمت و سوی دلخواه می‌داند (۱۸). غفوری و همکاران (۱۳۸۲) در تحقیق خود دریافتند که رسانه‌ها گرایش بیشتری به سمت ورزش قهرمانی و حرف‌های داشته و به تبع افراد نیز تمایل بیشتری به دنبال کردن چنین رویدادهایی دارند (۳۳). قاسمی و همکاران (۱۳۸۶) نیز در تحقیق خود ضمن تأیید نقش تلویزیون در توسعه‌ی برخی مؤلفه‌های ورزشی به ویژه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، بیان می‌دارند که یکی از مهم‌ترین دلایل فقدان توسعه‌ی لازم در بسیاری از مؤلفه‌های ورزشی - مانند ورزش همگانی - بی‌توجهی رسانه‌ها از جمله تلویزیون است. آن‌ها همچنین بیان می‌دارند که تلویزیون کشور، توجه مطلوبی نسبت به ورزش نداشته و به دلیل توجه به بیش از اندازه به فوتبال، نسبت به سایر رشته‌های ورزشی دچار غفلت شده است (۳۹). به طور کلی این بخش نیز با یافته‌های قاسمی و همکاران (۱۳۸۶)، بارفروش (۱۳۸۷ و ۱۳۸۸)، طرح اجمالی سند راهبرد توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش (۱۳۸۱)، کردی (۱۳۸۳)، داوودی (۱۳۷۹)، فیروزی و فرزاد (۱۳۸۹)، شعبانی و همکاران (۱۳۸۷) و کیهانی (۱۳۸۵) همخوانی و در یک راستا قرار دارد (۳۹، ۸، ۹، ۲۸، ۴۱، ۱۷، ۳۸، ۲۴، ۴۳). بارفروش (۱۳۸۷) در گزارش خود با عنوان تحلیل محتوای نشریات ورزشی، دریافت که بیش از ۹۵ درصد موضوع تیتراهای اول و دوم روزنامه‌ها مربوط به رشته فوتبال بوده است. بیشتر تیتراها به شهرت شخصی، مسائل حاشی‌های و دامن زدن به اختلافات توجه داشته‌اند تا بدین وسیله مخاطب را به خرید ترغیب نمایند. از لحاظ فراوانی اخبار، ۶۴/۸ درصد اخبار مربوطه به فوتبال داخلی، ۱۷/۷ درصد مربوط به فوتبال خارجی، ۳ درصد مربوط به رشته کشتی، ۳/۸ درصد نیز مرتبط با کمیته ملی المپیک، و تنها ۱۰/۷ درصد مربوط به سایر رشته‌های ورزشی بوده است (۸). بارفروش در گزارش دیگر خود در سال ۱۳۸۸ بیان می‌دارد که سهم رشته‌هایی چون رشته‌های پایه و نیز دو و میدانی، قایقرانی و شنا آنقدر در رسانه‌ها اندک است که می‌توان از آن‌ها چشم‌پوشی کرد (۹).

با بررسی اخبار خبرگزاری رسمی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۰، سهم ورزش دو و میدانی از این حیثه تنها ۵/۲۵ درصد، شنا ۱/۲۷ درصد و قایقرانی ۰/۲۵ درصد بوده است، در حالی که رشته فوتبال ۲۸/۶۲ درصد آمار را به خود اختصاص داده است، که دو و میدانی در جایگاه پنجم اخبار، شنا در جایگاه بیست و هفتم و قایقرانی در جایگاه سی و دوم می‌باشد (۲۸).

در بررسی انجام شده در مورد سهم رشته‌های مختلف ورزشی در سه نشریه پرتیراژ خبر ورزشی (پرتیراژترین روزنامه ورزشی کشور)، ابرار ورزشی و کیهان ورزشی مشخص شد که رشته دو و میدانی ۴/۶۰ درصد، رشته شنا ۱/۷۴ درصد و رشته قایقرانی تنها ۰/۱۴ درصد از سهم مطالب مورد نظر در سه نشریه مذکور را به خود اختصاص داده‌اند که این آمار با توجه به مدال آوری آن‌ها درصدی بسیار پایین محسوب می‌شود. در حالی که رشته‌های مذکور در بسیاری از کشورها جایگاهی بسیار بهتر در اختصاص سهم مطالب در خبرگزاری‌ها و نشریات داشتند (۲۸).

فیروزی و فرزنان نیز در تحقیق خود که از ورزشکاران ملی‌پوش رشته سه‌گانه به عمل آمد، دریافتند که کم توجهی رسانه‌ها با ۹۲/۵۹ درصد، به عنوان مشکل و مانع اصلی توسعه رشته سه‌گانه از دیدگاه نخبگان این رشته مطرح می‌باشد (۳۸).

هو (۲۰۰۸) بیان می‌دارد که عدم بخش رقابت‌هایی چون دو و میدانی و شنای المپیک و قهرمانی جهان و کنترل شدید رسانه‌های ورزشی در برخی کشورهای متخاصم با ایالات متحده، بدان دلیل است که آمریکا در رقابت‌های مذکور، سلطه‌ی بی‌چون و چرایی داشته و موفقیت در این رقابت‌ها و اهتزاز پرچم آن کشور، می‌تواند سبب افزایش احساسات مقبولیت آمریکا در کشورهای چین و ویتنام شود (۶۰). با توجه به نقش قاطع رسانه در شکل‌دهی به افکار و اندیشه‌ها، رسانه ملی می‌تواند با نمایش دادن رشته‌های مدال‌آور، دیدگاه بسیاری از افراد جامعه - به ویژه آنهایی که تنها رسانه‌های ارتباطی شان رادیو و تلویزیون است - را به سمت علاقه و گرایش به این رشته‌ها سوق دهد.

در سایر موارد مشخصه به عنوان چالش و مشکل، نظرات دو گروه مربیان و ورزشکاران تقریباً به هم نزدیک است. عامل سوم که به عنوان مشکل و چالش مطرح شده است کمبود بودجه در رشته‌های مورد تحقیق است. بر همگان مبرهن است که نقش بودجه، نقشی اساسی و کلید توسعه موفقیت آمیز طرح‌های پژوهشی، عمرانی و غیره است. استوارت<sup>۲</sup> (۲۰۰۷) بودجه و مدیریت را اصلی‌ترین عناصر توسعه ورزش هر جامعه ذکر می‌کند و عدم وجود آن را، علیرغم تلاش مدیریت، منجر به تحقق نیافتن امور می‌داند (۷۰). فرح بخش و فرزین‌وش (۱۳۸۸) کسر بودجه را کابوسی می‌دانند که دولت‌ها از گذشته و به ویژه از دهه ۱۹۸۰ به بعد، همواره آن را مانعی بر سر راه تحقق برنامه‌های خود می‌دانستند و سعی در فائق آمدن بر آن داشته‌اند (۳۶). خضری (۱۳۸۸) در تحقیق خود ضمن برشمردن نقش بودجه و مدیریت در توسعه هر کشور، بودجه‌ی ایران را به دلایلی چون رانت جویی، ناکارآمدی می‌داند به گونه‌ای که علیرغم وجود سبدهای بودجه‌ای فراوان، همواره با سایه کسری بودجه و نیز عدم تحقق خواسته‌های بودجه‌ای روبروست (۱۵). یافته‌های این تحقیق

1.Ho

2. Stewart

در مورد کمبود بودجه همچنین با یافته‌های صانعی (۱۳۸۰)، شعبانی و همکاران (۱۳۸۷)، یزدان‌پناه (۱۳۷۹)، کیهانی (۱۳۸۵)، همتی‌نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷) و فریموث (۲۰۱۰) همخوانی دارد (۲۶، ۲۴، ۵۲، ۴۳، ۵۱، ۵۸). صانعی (۱۳۸۰) در تحقیق خود با عنوان «عدالت کور در ورزش قهرمانی از منظر حقوقی» ذکر می‌کند که در ورزش کشور در نحوه توزیع و توزین بودجه و سایر امکانات هیچ گونه عدالتی رعایت نمی‌شود. بسیاری از رشته‌ها از جمله دو و میدانی و شنا با دریافت بودجه‌های اندک به هیچ وجه نمی‌توانند نیازها و خواسته‌های خود را اجرا کنند و در عوض مبالغ هنگفتی از منابع کشور صرف توجّه به ورزش فوتبال و دستمزدهای کلان به ورزشکاران و دست‌اندرکاران آن می‌شود، در حالی که هیچ گونه توجهی منطقی برای این امر یافت نمی‌شود؛ که این امر تأثیری مخرب بر سایر رشته‌ها و نیز ورزش و تربیت بدنی دانشگاه‌ها و مدارس دارد. وی همچنین فقدان اتحادیه‌های باشگاهی و کمیته‌های ویژه حقوقی را عاملی برای این ناعدالتی در سطح ورزش قهرمانی کشور می‌داند (۲۶). ارقام بودجه‌ی اختصاص یافته به فدراسیون‌های دو و میدانی، قایقرانی و شنا در سال ۱۳۹۰ نیز این امر را تصدیق می‌کند؛ چرا که بودجه فدراسیون دو و میدانی کمتر از ۴ میلیارد تومان، قایقرانی ۶ میلیارد تومان و شنا کمتر از ۱ میلیارد تومان بوده در حالی که بودجه اختصاصی به فدراسیون فوتبال در این سال به تنهایی ۲۷ میلیارد تومان است (۳).

عدم حمایت مالی، چالش و مشکلی دیگر در رشته‌های مدال آور محسوب می‌شود. در واقع حمایت مالی انگیزه شرکت در بسیاری از فعالیت‌های ورزشی است و چنانچه این حمایت قطع شود، انگیزه نیز از آن تبعیت خواهد کرد. وو کیم<sup>۱</sup> (۲۰۱۰) حمایت مالی را از عمده‌ترین دلایل توسعه ورزش در ایالات متحده دانسته و بیان می‌دارد که اگر حمایت مالی از آن برداشته شود، هیچ یک از ورزش‌های حرفه‌ای در این کشور نخواهند توانست به حیات خود ادامه دهند (۷۲). در مورد عدم حمایت مالی، یافته‌های این تحقیق با پژوهش کیهانی (۱۳۸۵) و همتی‌نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷) همخوانی دارد (۴۳، ۵۱).

در بحث کمبود اماکن و تجهیزات نیز با توجّه به مدال آوری رشته‌های مذکور و برخورداری از ماده‌های مختلف، امکانات چندانی در اختیار آن‌ها قرار ندارد. پائول<sup>۲</sup> (۲۰۰۸) اظهار می‌دارد که تسهیلات و تجهیزات ورزشی عمده‌ترین نقش را در قهرمان‌پروری داراست، و عنصری با ارزش در فعالیت‌های مدیریتی و جهت دهی به برنامه‌ها دارد، در واقع بدون وجود چنین تسهیلاتی، هیچ برنامه‌های نباید اعمال گردد و چنانچه اعمال گردد نیز به شکست منتهی خواهد شد (۶۵). کارگر و همکاران (۱۳۸۳) ضمن برشمردن نقش اماکن ورزشی در قهرمان‌پروری بر این عقیده‌اند که اماکن ورزشی کشور دارای جایگاهی درخور و شایسته نیست. این امر به ویژه در مورد استخرهای شنا صادق است (۴۰). همچنین فراهانی و عبدوی بافتانی (۱۳۸۳) در تحقیق خود بیان می‌کنند که امکانات و تجهیزات پایگاه‌های ورزش قهرمانی دارای اصلی‌ترین نقش و اولین گام در امر ورزش قهرمانی و قهرمان‌پروری می‌باشند، و برنامه‌ریزی درستی در زمینه الزامی می‌نماید. در ادامه، فراهانی و عبدوی بافتانی نشان دادند که امکانات و تجهیزات قهرمانی مناسبی در کشور به ویژه در مراکز استان‌ها وجود ندارد و از امکانات موجود نیز استفاده مناسبی به عمل نمی‌آید (۳۵). عابدی (۱۳۸۰) نیز در تحقیق خود بیان

1. Woo Kim

2. Paul

کرده است که بیشتر مسئولان تربیت بدنی از امکانات و تجهیزات ورزشی موجود نسبت به ورزشکاران تحت پوشش ناراضی بوده و امکانات و تجهیزات را در حد مطلوبی نمی‌دانند (۲۹).

نتایج این بخش نیز با یافته‌های فراهانی و عبدوی بافتانی (۱۳۸۳)، شعبانی و همکاران (۱۳۸۷)، صدیق سروستانی (۱۳۷۳)، همتی‌نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷)، نتایج ارزیابی عملکرد فدراسیون و کمیته‌های فدراسیون قایقرانی و اسکی روی آب (۱۳۸۹) و عابدی (۱۳۸۰) همخوانی دارد (۳۵، ۲۴، ۲۷، ۵۱، ۳۴، ۲۹).

ضعف استعدادیابی از دیگر موانع و مشکلات رشته‌های مدال آور محسوب می‌شود. فرایند استعدادیابی نیازمند شناسایی و انتخاب افراد مستعدی است، که شرایط لازم جسمانی، مهارتی و رفتاری برای موفقیت در یک ورزش خاص را داشته باشند. این فرایند به طور اختصاصی و گسترده‌ای از دهه ۱۹۶۰ در شوروری سابق و کشورهای اروپای شرقی، کار خود را آغاز کرد و نتایج درخشانی را در المپیک ۱۹۷۲ و پس از آن به بار نشان داد (۵). سیرت<sup>۱</sup> و پانکوربو<sup>۲</sup> (۱۹۹۱) در تحقیق جامع خود ۷۸ شناگر زن با میانگین سنی  $13/4 \pm 0/7$  را از ۸ کشور آلمان (۱۵ نفر)، روسیه (۱۴ نفر)، مجارستان (۱۲ نفر)، کوبا (۱۱ نفر)، رومانی (۸ نفر)، لهستان (۷ نفر)، بلغارستان (۶ نفر) و چکسلواکی (۵ نفر) در خلال شرکت در مسابقات بین‌المللی مورد مطالعه قرار دادند. همبستگی مثبت معنی‌داری بین شنا و مشخصه‌های ریخت‌شناختی و استعدادیابی همچون قد، وزن بدون چربی و سطح بدن آن‌ها مشاهده شد (۶۷). یافته‌های این تحقیق در ضعف استعدادیابی، با یافته‌های هادوی (۱۳۷۸)، علیجانی (۱۳۸۱)، یزدان‌پناه (۱۳۸۲)، کیهانی (۱۳۸۵)، شعبانی (۱۳۸۷)، در دو و میدانی، همتی‌نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷) در قایقرانی و میردار (۱۳۸۱) و گائینی و همکاران (۱۳۸۴) در شنا مطابقت و همخوانی دارد که همگی فرایند استعدادیابی در رشته‌های تحت پژوهش خود را نسبت به سایر کشورها ضعیف توصیف کرده بودند (۴۹، ۳۲، ۵۲، ۴۳، ۲۴، ۵۱، ۴۵، ۴۴).

در مورد عدم آشنایی مسئولان با رشته‌های مدال آور، باید گفت که در اصلی‌ترین نهاد ورزش کشور، در طول ۸۴ سال گذشته خود و جابجایی ۲۶ رئیس، تا کنون فقط دو نفر از این مدیران تحصیلات ورزشی داشته‌اند و سایر آن‌ها از رشته‌هایی غیر مرتبط انتخاب شده بودند. یزدان‌پناه (۱۳۸۲) در پایان نامه‌ی خود با عنوان «بررسی عملکرد فدراسیون دو و میدانی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۹»، عدم توجه به امور ریش‌های در دو و میدانی و تفکر سطحی مسئولان ارشد ورزش را از چالش‌های دو و میدانی می‌داند (۵۲). این بخش با یافته‌های صابونچی و همکاران (۱۳۸۸)، حمیدی (۱۳۸۲) و همتی‌نژاد (۱۳۷۶) مطابقت و همخوانی دارد که همگی، کارکنان سازمان تربیت بدنی و مسئولان ارشد و سیاستگذار در این امر را اکثراً دارای رشته تحصیلی غیرمرتبط و تخصص اندک می‌دانند (۲۵، ۱۴، ۵۰). این امر نشان می‌دهد که به کارگیری افرادی بدون تخصص و آگاهی، در بسیاری از زمینه‌های ورزش کشور ضربات سنگینی به ساختار ورزش و به ویژه ورزش‌های مدال آور وارد آورده است.

در مبحث عدم وجود لیگ هدفمند و منظم، بسیاری از پاسخ دهندگان بر این عقیده بودند که، لیگ رشته‌های دو و میدانی، قایقرانی و شنا از نظامی خاص و منسجم پیروی نکرده و غالباً به هدف خاصی منتج

1. Siret

2. Pancorbo



نمی‌شود، که همین، با یافته‌های شعبانی (۱۳۸۷) و کیهانی (۱۳۸۵ و ۱۳۸۶) در دو و میدانی، همتی‌نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷) در قایقرانی و مستندات فدراسیون شنا، شیرجه و واترپلوی کشور (۱۳۸۹) در شنا مطابقت دارد (۲۴، ۴۳، ۵۱، ۲). توجه به افزایش کارایی لیگ در رشته‌های مدال آور هر چند به طور مستقیم شاید به پرورش قهرمانان منجر نشود (۴۳)، ولی نقش اساسی در توسعه و حفظ آمادگی رقابتی ورزشکاران دارد، لذا هدفمند بودن آن می‌تواند مکملی در توسعه قهرمان پروری باشد.

چالش‌های فرهنگی و تاریخی پژوهش حاضر، بیشتر نهادینه نبودن رشته‌های مدال آور مذکور در کشور، عدم هرگونه اقدام مسؤولان و متولیان اصلی ورزش کشور جهت برون رفت از وضعیت فعلی و نیز اتکا به کسب مدال در چند رشته ی خاص، اشاره دارد. به منظور توسعه ی هر جامعه، نهادینه کردن عوامل مثبت اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و ورزشی در آن جامعه از بدیهیات است، این نقش بر عهده ی عناصری مختلف چون مبلغان و رسانه‌هاست. در کشور ایران به دلایلی که در مبحث عدم حمایت رسانه نیز ذکر شد، تا کنون اقدامی در جهت نهادینه ساختن کسب مدال و ارزش آن انجام نشده است. روش‌انداز اربطانی (۱۳۸۶) نهادینه ساختن ورزش در هر جامعه را ابتدایی‌ترین امر در جهت ترویج و گسترش ورزش و نظام سلامت در آن جامعه می‌داند (۲۱). مستندات وزارت آموزش و پرورش (۱۳۹۰) نیز بیان می‌دارد که در مدارس کشور هنوز ورزش نهادینه نشده است و بیشتر دانش آموزان ورزش را مترادف با فوتبال می‌دانند (۴۷) این یافته با نتایج شادمهر و همکاران (۱۳۷۹)، نیک‌نژاد (۱۳۷۸)، کیهانی (۱۳۸۵) و جوزف (۲۰۱۱) مطابقت دارد (۲۳، ۴۶، ۴۹، ۶۳).

در این تحقیق همچنین نشان داده شد که ضعف مربیان رشته‌های مذکور از دیگر موانع و مشکلات رشته‌های مدال آور دو و میدانی قایقرانی و شنا می‌باشد. پاسخ دهندگان (ورزشکاران و مربیان) بر این عقیده بودند که دانش مربیان خارجی در بسیاری از عرصه‌های از دانش مربیان داخلی بیشتر است. این یافته‌ها با نتایج کیهانی (۱۳۸۶)، همتی‌نژاد و خان‌زاده (۱۳۸۷) و مستندات فدراسیون شنا (۱۳۹۰) همخوانی دارد (۴۳، ۵۱، ۲). با توجه به نقش انکار ناپذیر مربی در فرایند قهرمان پروری، فدراسیون‌های مربوطه باید جذب مربیان تراز اول و نیز اعزام مربیان داخلی به کلاس‌های پیشرفته ی مربیگری را در دستور کار قرار دهند.

کمبود انگیزه نیز طبق یافته‌های محققین از دیگر چالش‌های رشته‌های مدال آور محسوب می‌شود. این امر با عواملی چون منابع مالی و بودجه رابطه‌ای مستقیم (البته نه دوطرفه) دارد. انگیزه عامل درونی در انجام هر کار محسوب می‌شود. این یافته‌ها با نتایج عسکری (۱۳۸۶)، سند توسعه رشته‌های المپیک قایقرانی (۱۳۸۷) و جوزف (۲۰۱۱) همخوانی دارد (۳۱، ۲۲، ۶۳). با مشخص شدن این عامل به عنوان یک چالش و مشکل، لازم است که عوامل انگیزشی مادی و شغلی برای ملی پوشان رشته‌های مذکور در اولویت قرار گیرند.

آخرین عامل مورد بررسی در این پژوهش، عامل کمبود مخاطب بود که پاسخ دهندگان آن را به عنوان چالش رد کردند. یافته‌های این بخش با یافته‌های شعبانی (۱۳۸۷) و عسکری (۱۳۸۶) در تضاد قرار دارد چرا که آن‌ها کمبود مخاطب را نیز عاملی چالش برانگیز در دو و میدانی ذکر کرده بودند (۲۴، ۳۱). با توجه به وجود جمعیت جوان کشور - که مقام دومین جمعیت جوان را در جهان داراست - وجود استعدادها و

قومیت‌های مختلف در کشور، وجود مناطق آب و هوایی متعدّد و و نیز زیبایی‌های ماهوی مسابقات رشته‌های ورزشی مذکور، عامل کمبود مخاطب غیر قابل توجیه به نظر می‌رسد.

به طور کلی می‌توان گفت که ورزش‌های مدال آور ایران هنوز جایگاه خود را در کشور نیافته‌اند. چالش‌ها و مشکلات بسیار از یک سو و عدم استفاده از نظرات صاحب نظران و محققان از سوی دیگر، نهادهای مرتبط با این رشته‌ها را از کسب مدال باز داشته است. با مشخص شدن بسیاری از چالش‌ها و مشکلات در این پژوهش، مسؤولان کلان ورزش کشور، باید از نظرات متخصصین در زمینه مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی و بلندمدت بهره مند شوند و افرادی با کارنامه مشخص و درخشان در عرصه‌ی برنامه‌ریزی بلندمدت در رأس این نهادها جای گیرند. همچنین رسانه‌ها و به ویژه صدا و سیما را باید جهت توجّه بیشتر به رشته‌های مدال آور ترغیب نمود، در این زمینه همکاری و تعامل لازم بین فدراسیون‌های مربوطه و صدا و سیما و نیز توجیه منطقی ارزش رشته‌های دو و میدانی، قایقرانی و شنا در کسب مدال برای مسؤولان ورزش صدا و سیما می‌تواند حمایت رسانه‌ها را در پی داشته باشد. انتشار روزنامه‌هایی با محتوای رشته‌های مذکور و نیز مجلات تخصصی و با کیفیت و طراحی زیبا نیز در گسترش رشته‌های مدال آور ضروری می‌نماید. سایر موارد شناخته شده به عنوان چالش و مشکل نیز به نوعی معلول برنامه‌ریزی بلندمدت، مدیریت نیروی انسانی و حمایت رسانه‌هاست. چرا که با توجّه به این سه عامل می‌توان سایر چالش‌ها همانند ضعف استعدادیابی، عدم حمایت مالی، بودجه اندک، کمبود اماکن و تجهیزات، ضعف مربیان و عوامل فرهنگی و تاریخی را به فرصت و در نهایت به نقطه قوت بدل ساخت.

## منابع

۱. آذربانی، احمد؛ کلانتری، رضا (۱۳۸۸). اصول و مبانی تربیت بدنی. انتشارات آبیژن. چاپ چهارم.
۲. آرشیو فدراسیون شنا، شیرجه و واترپلوئی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۸۹
۳. آمار و اسناد سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران. خرداد ماه ۱۳۹۰
۴. آمار و اسناد معتبر موجود در آرشیو فدراسیون دو و میدانی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۷.
۵. ابراهیم، خسرو؛ حلاجی، محسن (۱۳۸۳). آشنایی با مبانی نظری و فرآیند استعدادیابی در ورزش. انتشارات بامداد کتاب. تهران
۶. اسمعیلی، محمّد رضا (۱۳۸۸). تاریخ تربیت بدنی و ورزش. انتشارات سمت، تهران.
۷. افروغ، عماد (۱۳۸۰). چالش‌های کنونی ایران؛ انتشارات سوژه و مهر، تهران. صص ۹ - ۷
۸. بارفروش، احمد (۱۳۸۷). تحلیل محتوای نشریات ورزشی، سه ماهه دوم ۱۳۸۷، دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۹. بارفروش احمد (۱۳۸۹). تحلیل محتوای نشریات ورزشی، سه ماهه چهارم ۱۳۸۸، دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۰. برنجی، احد، صالح نیا، ولی الله (۱۳۶۵). دو و میدانی از آغاز تا امروز؛ انتشارات علم و ورزش، تهران

۱۱. توکلی، بهرام (۱۳۸۲). نقدی بر برنامه‌های فدراسیون شنا؛ مصاحبه با روزنامه همشهری، چهارشنبه ۲۲ مرداد ۱۳۸۲ - شماره ۳۱۳۵.
۱۲. جوادیان صراف، نصرالله؛ طباطبائیان، فخر السادات (۱۳۸۰). بررسی مشخصه‌های بدنی تأثیرگذار بر نتایج رقابتی شناگران زن زبده‌ی جهان. نشریه حرکت، شماره ۱۳، صص ۱۵۸ - ۱۴۳.
۱۳. حاجی‌احمدی، امیر (۱۳۸۰). الگوی پیشنهادی برنامه‌ریزی راهبردی در نظام آموزش‌های علمی و کاربردی. نشریه دانشور، دوماهنامه علمی - پژوهشی دانشگاه شاهد، سال نهم، شماره ۳۶، صص ۶۳ - ۴۵.
۱۴. حمیدی، مهرزاد (۱۳۸۲). تبیین و تحلیل ارتباط ساختار سازمان تربیت بدنی با تعهد سازمانی و اثر بخشی سازمان تربیت بدنی از دیدگاه کارشناسان ارشد حوزه ستادی. طرح پژوهش سازمان تربیت بدنی
۱۵. خضری، محمد (۱۳۸۷). اقتصاد سیاسی رانت جویی در بودجه‌ریزی دولتی ایران. نشریه پژوهش‌های علوم سیاسی، سال سوم شماره ۴، پاییز ۱۳۸۷، صص ۷۳ - ۴۰.
۱۶. خلجی، حسن؛ بهرام، عباس؛ آقاپور، سید مهدی (۱۳۸۸). اصول و مبانی تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ انتشارات سمت، تهران.
۱۷. داوودی، نادر (۱۳۷۹). بهره‌مندی جوانان ایرانی از مطبوعات ورزشی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی.
۱۸. دهشیری، محمدرضا (۱۳۸۸). رسانه و فرهنگ سازی. فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره دوم، شماره ۸، زمستان ۱۳۸۸، صص ۲۰۸ - ۱۷۹.
۱۹. ذوالعلم، علی (۱۳۸۴). تأملی در مفهوم چالش؛ نشریه‌اندیشه و تاریخ سیاسی ایران معاصر؛ سال چهارم، شماره ۳۶؛ شهریور ۱۳۸۴. صص ۴۷ - ۳۴.
۲۰. رضانی‌نژاد، رحیم (۱۳۷۸). آشنایی با تاریخ رشته‌های ورزشی، انتشارات دانشگاه گیلان، رشت.
۲۱. روشندل اربطانی، طاهر (۱۳۸۶). تبیین جایگاه رسانه‌های همگانی در نهادینه کردن ورزش همگانی در کشور. نشریه حرکت، پاییز ۱۳۸۶، شماره ۳۳، صص ۱۷۷ - ۱۶۵.
۲۲. سند توسعه رشته‌های المپیک قایقرانی (۱۳۸۷). دفتر برنامه‌ریزی و توسعه‌ی فدراسیون قایقرانی و اسکی روی آب جمهوری اسلامی ایران
۲۳. شادمهر، بیژن، رجبی، حمید، خواجوی، نعیم (۱۳۷۹) دو و میدانی راهنمائی آموزشی، انتشارات سمت.
۲۴. شعبانی، عباس؛ غفوری، فرزاد؛ هنری، حبیب (۱۳۸۷)، چالش‌های موجود در دو و میدانی ایران. مجموعه مقالات برگزیده‌ی همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه شمال.
۲۵. صابونچی، رضا؛ هادوی، فریده؛ مظفری، سید امیراحمد (۱۳۸۸). تبیین ساختار سازمانی سازمان تربیت بدنی کشور. نشریه علوم حرکتی و ورزش، سال هفتم، جلد اول، شماره ۱۳، بهار ۱۳۸۸، صص ۱۴۴ - ۱۳۷.
۲۶. صانعی، سعید (۱۳۸۰). عدالت کور در ورزش قهرمانی از منظر حقوقی؛ خلاصه مقالات دومین کنگره‌ی دانشگاهی آسیا. تهران، دانشگاه تربیت مدرس

۲۷. صدیق‌سروستانی، رحمت‌الله (۱۳۷۳). قشر بندی اجتماعی ورزشکاران و مربیان تیم‌های ملی. انتشارات کمیته ملی المپیک. تهران
۲۸. طرح اجمالی سند راهبرد توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش (۱۳۸۱). سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران.
۲۹. عابدی، بهرام (۱۳۸۰). بررسی وضعیت کمی و کیفی ورزش و تربیت بدنی استان مرکزی از دیدگاه مسؤولان و مربیان ورزش، پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی، دانشگاه تربیت مدرس.
۳۰. عبدی، حامد؛ سجادی، سید نصرالله (۱۳۸۸). مقایسه قارهای نتایج و مدال‌های بازی‌های المپیک تابستانی (۱۸۹۶ - ۲۰۰۴)؛ فصلنامه المپیک؛ سال هفدهم، شماره ۱ (۴۵ پیاپی) بهار ۱۳۸۸، صص ۹۳ - ۸۱
۳۱. عسکری، روح‌الله (۱۳۸۶). عوامل انگیزشی دو و میدانی کاران شاغل در باشگاه‌های ایران بر اساس نظریه ی هرزبرگ در سال ۱۳۸۵. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.
۳۲. علیجانی، عیدی (۱۳۸۱)، بررسی وضع موجود و تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته‌ی دو و میدانی؛ نشریه پژوهش در علوم ورزشی، شماره چهارم، صص ۲۳ - ۱
۳۳. غفوری، فرزاد؛ رحمان‌سرشت، حسین؛ کوزه‌چیان، هاشم؛ احسانی، محمد (۱۳۸۲). مطالعه و بررسی نقش متخصصان تربیت بدنی به نقش رسانه‌های جمعی (رادیو، تلویزیون و نشریات) در گرایش مردم به ورزش قهرمانی. نشریه حرکت، شماره ۱۶، صص ۷۸ - ۵۷
۳۴. گزارش نتایج ارزیابی عملکرد فدراسیون و کمیته‌های فدراسیون قایقرانی واسکی روی آب. (۱۳۸۹). فدراسیون قایقرانی واسکی روی آب جمهوری اسلامی ایران.
۳۵. فراهانی، ابوالفضل؛ عبدوی‌باقتانی، فاطمه (۱۳۸۳). امکانات و تجهیزات پایگاه‌های ورزش قهرمانی و نقش آن در توسعه‌ی ورزش کشور؛ مجله حرکت، شماره ۲۹؛ صص ۸۳ - ۶۹
۳۶. فرح‌بخش، ندا؛ فرزین‌وش، اسدالله (۱۳۸۸). اثر کسری بودجه بر کسری حساب جاری و رشد اقتصادی. نشریه تحقیقات اقتصادی، پاییز ۱۳۸۸ شماره ۴۴ (۸۸)، صص ۱۹۲ - ۱۷۱
۳۷. فرهادفر، الهام (۱۳۸۸). تاریخ تربیت بدنی و ورزش، انتشارات بامداد کتاب، تهران.
۳۸. فیروزی، منصور؛ فرزنان، فرزنام (۱۳۸۹) بررسی چالش‌ها و موانع ورزش سه‌گانه (تری اتلون) ایران. مجموعه مقالات برگزیده‌ی نخستین همایش علمی ورزش سه‌گانه
۳۹. قاسمی، حمید؛ مظفری، امیراحمد؛ امیرتاش، علی‌محمد (۱۳۸۶). توسعه‌ی ورزش از طریق تلویزیون در ایران. نشریه پژوهش در علوم ورزشی، شماره ۱۷، صص ۱۴۸ - ۱۳۱
۴۰. کارگر، غلامعلی؛ گودرزی، محمود؛ اسدی، حسن؛ هنری، حبیب (۱۳۸۳). تحلیل وضعیت اماکن ورزشی کشور و تعیین عوامل مؤثر بر بهره‌وری از دیدگاه خبرگان و ارائه مدل بهره‌وری. نشریه حرکت، شماره ۲۸، صص ۱۴۹ - ۱۲۷
۴۱. کردی، محمدرضا (۱۳۸۳). بررسی وضعیت نشریات ورزشی کشور. دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران.

۴۲. کیهانی، مجید (۱۳۸۶). چالش‌ها و اساسی دو و میدانی ایران.
۴۳. کیهانی، مجید (۱۳۸۵). «سرمایه‌ها به کدام سو می‌دوند؟» مصاحبه با مدیران باشگاه‌های دو و میدانی و باشگاه‌های غیر سرمایه‌گذار در دو و میدانی، در مورد مشکلات و موانع سرمایه‌گذاری در این رشته. مقاله روزنامه ایران، پنجشنبه ۱۰ اسفند ۱۳۸۵، صص ۱۹ و ۲۰
۴۴. گائینی، عباسعلی؛ اراضی، حمید؛ معماری، ساحل؛ لاری، فرهاد (۱۳۸۴). ارتباط بین ویژگی‌های پیکرسنجی شناگران مرد زبده‌ی کشور با عملکرد سرعتی و استقامتی آنها. نشریه پژوهش در علوم ورزشی شماره ۳ (۷) صص ۴۵ - ۵۸
۴۵. میردار، شادمهر (۱۳۸۱). مطالعه طولی ویژگی‌های سنی و عملکردی شناگران تیم ملی ایران در مقایسه با شاخص‌های قاره‌ای و بین‌المللی. نشریه پژوهش در علوم ورزشی، شماره اول، بهار ۱۳۸۱، صص ۶۵ - ۸۰
۴۶. نیک‌نژاد، مهناز (۱۳۷۸). جایگاه ورزش در طبقات مختلف اجتماعی. پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی
۴۷. آمار و اطلاعات وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران. بهار ۱۳۹۰
۴۸. وست، دیورا؛ بوچرا، چارلز (۱۳۸۶) اصول و مبانی تربیت بدنی، ترجمه احمد آزاد، انتشارات قاصدک صبا، صص ۱۵۷ و ۱۵۸
۴۹. هادوی، فریده (۱۳۷۸). تحلیل منتخبی از روش‌های استعدادیابی برای دوهای سرعت و استقامتی در پسران جوان؛ رساله دکتری، رشته مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران.
۵۰. همتی‌نژاد، مهرعلی (۱۳۷۶). بررسی و مقایسه‌ی ساختار تشکیلاتی سازمان تربیت بدنی و چند کشور جهان جهت ارائه‌ی الگوی تشکیلاتی مناسب. رساله دکتری دانشگاه تهران.
۵۱. همتی‌نژاد، مهر علی؛ خان زاده، شهرام (۱۳۸۷). برنامه‌ریزی استراتژیک فدراسیون قایقرانی واسکی روی آب. مجموعه مقالات برگزیده همایش ملی مدیریت ورزشی با تاکید بر سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران. تهران: آکادمی ملی المپیک.
۵۲. یزدان پناه، محمد جواد (۱۳۸۲). بررسی عملکرد فدراسیون دو و میدانی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۹؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران.
53. Australian Swimming Incorporated (ASI) (1998) Annual Report 1987-1988, Canberra: ASI
54. Boston, Herald (2008). A Need For Speed: Jamaica Small in Size but Big on World - Class Sprinters; On Jamaica's Success in Sprinting at the Olympics, June 2008
55. D.Alpuget, L. (1980) Yachting in Australia, Melbourne: Hutchinson Group.
56. Ferkins, Lesley and Shilbury, David (2010). Developing Board Strategic Capability in Sport Organisations: The National - Regional Governing Relationship. Sport Management Review; Volume 13, August 2010, pp 235 - 254

57. Franklyn, Delano (2010); Sport in Jamaica: A Local and International Perspective; Grace Kennedy Foundation; Jamaica, West Indies; Ps 33 – 41
58. Freimuth, Uwe (2010). Vietnamese track – and – field athletes are heroes. Interviews to Vietnam track – and – field federation.
59. Green, Mick and Houlihan, Barrie (2005). Elite Sport Development: Policy learning and political priorities. Routledge press, London and New York
60. Ho, Park. Won (2008). Media Control and Human Rights. US media department
61. Houlihan, Barrie and |Green, Mick (2008). Comparative Elite Sport Development: Systems, Structures and Public Policy; Butterworth – Heinemann press. Linacre House, Jordan Hill, Oxford.
62. International Olympic Committee (2009). Olympic Medal Winners
63. Joseph, Keith (2011). Some athletics developmental challenges. Olympism collection, pp. 31 – 39.
64. Mahmoudi, zakaria (2010). Canoe and kayak in Africa. ICF Coaches Conference, Ottawa. November 2010
65. Paul, Singh (2008). Facilities, Equipment and Supplies: “Bringing Multi – Disciplinary Sports Facilities to the Rural Areas Will Unleash a Massive Pool Of Potential Sports Stars”. M. A.
66. Rowe, D (2010). Mass media and Sports. International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences. Pp 9346 – 9353
67. Siret, J. R.; Pancorbo A. E. (1991). The Anthropometry of Young Elite Female Swimmers in Relation to their Competitive Results. Med Sci Sports Exer. 1991, Vol, No 4.
68. Sotiriadou, Kalliopi; Shilbury, David (2009), Australian Elite Athlete Development: An organizational perspective, sport management review 12 (2009) 137–148.
69. Stamm, H. and Lamprecht, M. (2001) ‘Sydney 2000—The best Games ever? World sport and relationships of structural dependency’, in Proceedings, 1st World Congress of Sociology of Sport (pp. 129–36), Seoul, Korea.
70. Stewart, Bob (2007). Sport Funding and Finance. Butterworth – Heinemann press
71. United States Olympic Committee (2009). International Olympic Committee.
72. Woo Kim, Jin (2010). The worth of sport event sponsorship: an event study, Journal of Management and Marketing Research. Vol 5, Pp 1 – 14.